

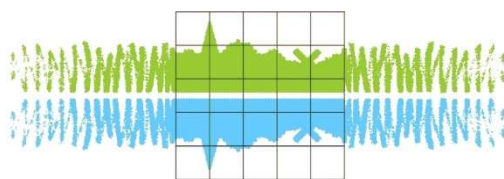
Landschapsbeheer Drenthe

Jaarverantwoording 2024

1 juni 2025

Landschapsbeheer Drenthe

Zorg voor ons landschap

Landschapsbeheer Drenthe

Directie/bestuursverslag 2024

1.	Inleiding	5
2.	Algemene informatie.....	6
a.	Statutaire naam, vestigingsplaats en rechtsvorm	6
b.	Doelstelling, visie, beleid en strategie i.r.t. de belangrijkste activiteiten	6
c.	Juridische structuur	6
d.	Directie en bestuur.....	6
e.	Statutenwijzigingen	7
3.	Activiteiten en resultaten.....	8
a.	Provinciale prestatieafpraak (basistaken)	8
	Beschikking boekjaarsubsidie.....	8
	Toelichting per onderdeel	8
	Gemeentelijke jaarplannen	8
b.	Overige projecten.....	14
	Thema bodem en bomen	14
	Thema aardkunde en cultuurhistorie.....	15
	Thema landschap.....	16
	Thema biodiversiteit.....	17
	Thema natuurinclusieve landbouw	20
	Thema bewonersbetrokkenheid	21
c.	Resultaten (kerndata).....	22
d.	Communicatie	24
4.	Financiën	25
a.	Realisatie ten opzichte van de begroting	25
	Basistaken.....	25
	Overige projecten.....	26
b.	Financieel organisatieresultaat	26
5.	Financieel beleid.....	29
a.	Methoden fondsenwerving en besteding.....	29
b.	Beleid m.b.t. omvang en functies van reserves en fondsen	31
c.	Beleggingsbeleid.....	31
d.	Vergoedingen voor vrijwilligers.....	32
6.	Personeel.....	32
a.	formatieomvang.....	32
b.	functiehuis.....	32

c.	organisatiestructuur	32
	Team streekbeheer	33
	Team projecten	33
	Staffuncties.....	33
	ARBO.....	33
7.	Informatie m.b.t. directie/bestuur en Raad van Toezicht.....	34
a.	Taak en werkwijze van de directie/bestuur en Raad van Toezicht.....	34
b.	Wijze van benoeming raad van toezicht en zittingsduur leden	34
c.	Bezoldigings- en vergoedingenbeleid	34
d.	Hoofd- en nevenfuncties leden van Raad van toezicht.....	35
e.	Relevante nevenfuncties directeur/bestuurder.....	35
8.	Verslag toezichthoudend orgaan	36
a.	Wijze waarop toezicht is gehouden op de strategie en prestaties	36
	Profielschets Raad van Toezicht	36
	RVT vergaderingen	36
	Strategische dossiers.....	36
9.	Toekomstparagraaf	37
a.	Begroting komend boekjaar	37
b.	Geplande besteding middelen (programma's en activiteiten)	37
c.	Beoogde resultaten	38
d.	Speerpunten 2025	38
	Bijlage 1 Overzicht projecten besteding NPL middelen 2024	39

1. Inleiding

Landschapsbeheer Drenthe (LBD) zet zich in voor beheren, behouden en ontwikkelen van het groene landschap in Drenthe. Dit doen we samen met onder andere de overheden, terreineigenaren, agrariërs, vrijwilligersgroepen, scholen en zorgboerderijen. Zo ondersteunen ruim 6.000 bewoners die aan de slag gaan in hun leefomgeving met kennis, begeleiding, opleiding en goed gereedschap. Ook in het afgelopen jaar zagen we het aantal vrijwilligersgroepen groeien. Voor veel mensen is het werken in de natuur en de buitenlucht een hele waardevolle en gezonde vrijetijdsbesteding. Het is een groot plezier ze daarbij te ondersteunen, hun betrokkenheid bij de leefomgeving te verdiepen en samen het Drentse landschap te verbeteren. In de paragraaf Resultaten gaan we uitgebreid in op de activiteiten.

In 2024 hield LBD de koers van het meerjarenbeleidsplan 2022-2024 aan. Die koers houdt in dat naast het voortzetten van het goed lopende streekbeheer er ook projecten worden ontwikkeld en ingericht.

Eind 2023 bestond de formatie uit 26 mensen (22,5 fte). Per 31-12-2024 werken 25 mensen (21,7 fte) De formatie is daarmee onder het niveau gebleven zoals in het meerjarenbeleidsplan 2022-2024 als streven is opgenomen.

De inhoudelijke en financiële informatie worden in de betreffende paragrafen nader toegelicht.

2. Algemene informatie

Voor de in dit directie/bestuursverslag en het jaarverslag vermelde informatie wordt de Richtlijn 650¹ gevolgd. Waar relevant is de informatie rechtstreeks overgenomen uit de Statuten en/of uit het meerjarenbeleidsplan van de Stichting. Voor uitgebreidere informatie wordt dan ook verwezen naar deze stukken.

De RJ 650 richtlijn is specifiek voor Fondsenwervende organisaties, de RJ 640 is van toepassing op organisaties-zonder-winststreven. Landschapsbeheer Drenthe valt in die laatste categorie. Toch is de RJ650 methodiek gevolgd. Landschapsbeheer Drenthe maakt deel uit van LandschappenNL. Dit is het samenwerkingsverband van de zelfstandige provinciale organisaties Landschapsbeheer en de (eveneens zelfstandige) provinciale Landschappen met een gezamenlijk landelijk bureau. De Landschappen zijn, in tegenstelling tot de landschapsbeheerorganisaties, wél fondsenwervende instellingen. Tussen de organisaties is afgesproken dat alle jaarrekeningen conform richtlijn RJ 650 zullen worden opgemaakt om de onderlinge vergelijking eenvoudiger te maken.

a. Statutaire naam, vestigingsplaats en rechtsvorm

De Stichting Landschapsbeheer Drenthe (LBD) staat vanaf 05-10-2007 onder nr. 04088219 ingeschreven bij de KvK met als vestigingsplaats Assen.

b. Doelstelling, visie, beleid en strategie i.r.t. de belangrijkste activiteiten

De stichting stelt zich ten doel²:

Bij te dragen aan de zorg voor het Drentse (cultuur)landschap door het initiëren, stimuleren, coördineren, doen uitvoeren en uitvoeren van landschapsecologisch en cultuurhistorisch verantwoorde werkzaamheden. Daarbij staat herstel, behoud, aanleg en duurzame ontwikkeling van waardevolle landschapselementen centraal en worden naar vermogen mensen ingeschakeld die een zwakke positie op de arbeidsmarkt innemen. Zelfwerkzaamheid en (vrijwillige) inzet door bewoners(groepen), en grondeigenaren wordt daarbij gestimuleerd en ondersteund.

In de afgelopen jaren is in het kader van betrokkenheid van bewoners ook meer ingezet op educatie en onderzoek en op de aardkundige waarden, die immers letterlijk het fundament onder het hedendaagse cultuurlandschap vormen.

LBD is een projectenorganisatie. De effectiviteit en efficiency wordt gewaarborgd door de projectmatige werkwijze en verantwoording aan de opdrachtgevers.

Het beleid is vastgelegd in het meerjarenbeleidsplan 2022-2024.

c. Juridische structuur

De organisatievorm is een zelfstandige Stichting (zonder winstoogmerk.) De Stichting werkt landelijk samen in een samenwerkingsverband LandschappenNL.

d. Directie en bestuur

Het bestuur van de stichting bestaat uit één persoon (directeur-bestuurder). In 2024 was er een wisseling van de wacht en werd de heer Erik de Gruijter, na 16 jaar bij LBD

¹ Zie: <https://www.goededoelennederland.nl/>

² Conform de statuten

werkzaam te zijn geweest, opgevolgd door de heer Niek vom Bruch. Het bestuur staat onder toezicht van de raad van toezicht. Taken, rollen en bevoegdheden van directeur-bestuurder en raad van toezicht zijn vastgelegd in de algemene statuten en het directiestatuut. In hoofdstuk 7 is de samenstelling van de raad van toezicht nader aangeduid.

e. Statutenwijzigingen

De oorspronkelijke statuten betreffen de oprichting van de Stichting per 5 oktober 2007. Er heeft een statutenwijziging per 4 april 2013 plaatsgevonden, dit betreft de omzetting naar raad van toezichtmodel.

3. Activiteiten en resultaten

a. Provinciale prestatieafspraken (basistaken)

Beschikking boekjaarsubsidie

Landschapsbeheer Drenthe valt onder de Algemene Subsidie Verordening (ASV) van de Provincie. Deze verordening schrijft voor dat de Provincie jaarlijks een Programma van Eisen (PvE) opstelt, met een beschikbaar budget, op basis waarvan LBD een offerte met te leveren prestaties maakt. De door de provincie goedgekeurde offerte wordt vastgelegd in een beschikking en is daarmee de Provinciale Prestatieafspraken, ook wel de basistaken genoemd.

Onder de verzamelterm Streekbeheer worden basistaken onderscheiden waaraan de provincie en alle Drentse gemeenten financieel gelijkwaardig bijdragen. In samenhang met de provinciale prestatieafspraken worden jaarlijks eveneens met alle gemeentes de afspraken vastgelegd in gemeentelijke jaarplannen. Naast de gemeentelijke jaarplannen bevatten de basistaken een aantal volledig door de provincie gedekte onderdelen (reguliere provinciale taken).

De aanvraag boekjaarsubsidie 2024 is conform afspraken met de provincie op 29-09-2023 aan de provincie verzonden. De provincie heeft op 4-1-2024 daarover een positieve beschikking afgegeven voor een bedrag van € 764.847,-. Een aanvullende subsidie Streekbeheer is verstrekt op 9-4-2024 voor € 200.000,-

De verantwoording van de basistaken aan de provincie vindt plaats op basis van de realisatie ten opzichte van de beschikking en de offerte. Jaarlijks wordt deze verantwoording uiterlijk 1 mei gedaan via een verzoek tot vaststelling van de boekjaarsubsidie.

De resultaten en budgetten in de gemeentelijke jaarplannen worden aan het begin van het lopende kalenderjaar nader vastgelegd. De verantwoording van de jaarplannen van het afgesloten boekjaar aan de gemeentes vindt dan ook plaats.

Toelichting per onderdeel

Gemeentelijke jaarplannen

LBD begeleidt zowel reguliere als nieuwe vrijwilligersgroepen die zich inzetten voor hun directe groene leefomgeving en zorgt voor de uitvoering van met gemeentes afgesproken objecten en kwetsbare terreinen. In het PvE stelt de provincie dat het onderhoud aan deze terreinen en objecten waar mogelijk met vrijwilligers dient te worden gedaan. LBD heeft samen met gemeentes en bewoners een werkwijze ontwikkeld om dit gebiedsgericht te organiseren. Dit noemen we streekbeheer.

Binnen de jaarplannen valt:

- Structurele begeleiding vaste vrijwilligersgroepen
 - o Fruitboombrigades: onderhoudsploegen fruitbomen en boomgaarden
 - o Landschapsbrigades: onderhoudsploegen terreinen, vennen, poelen, singels, hagen, houtwallen et cetera
 - o Jeneverbesbrigades
 - o Bewonersgroepen: actief in en om het dorp en wijk

- Vrijwilligersgroepen gericht op soortenbeheer en terreinen: actief op terreinen en cultuurlandschap
- Monitoring en onderzoeksgroepen: landschapskwaliteit, Autochtone bomen en struiken, bermen, ping ruïnes ed
- Zorggroepen, zoals zorgboerderijen
- Jeugdgroepen, zoals scholen en scouting
- Werving en begeleiding nieuwe en incidentele groepen
- Vorming permanente groepen/brigades
- Werkdagen bedrijven
- Organisatie gemeentelijke en provinciale (thema) inspiratiebijeenkomsten
- Faciliteren van (nieuwe) vrijwillige inzet in landschapsonderhoud (initiatief vrijwilligers)
- Gebiedsgerichte planontwikkeling samen met bewoners en boeren (initiatief bewoners of overheid)
- Adviezen, presentaties, specifieke cursussen et cetera op het gebied van landschap en groen
- Faciliteren van bestaande groepen (specialistisch gereedschap ten behoeve van vrijwilligers, onkostenvergoedingen, zaai- en plantgoed).
- Uitvoering onderhoud met aannemers aan landschappelijke objecten en kleine natuurterreinen
- Voorbereiding, coördinatie uitvoering, externe communicatie en interne afstemming van activiteiten
- Inzet op kennisverbreding met als doel meer zelfstandigheid en kwaliteit van de werkzaamheden/activiteiten

Ook in 2024 is het netwerk met bewonersgroepen en vrijwilligersgroepen weer toegenomen, naar ruim 525 groepen. Dit mede door extra aandacht voor scholen in het netwerk en aanvullende financiële ruimte voor groei in de gemeente Assen. Er zijn in totaal meer activiteiten uitgevoerd en de aantallen actieve vrijwilligers en gerealiseerde vrijwilligersuren zijn toegenomen. We zijn trots op deze doorgaande groei van vrijwillige inzet voor het Drentse landschap en zetten ons in om deze groeiende aantallen te blijven ondersteunen.

In 2024 is door de bewoners en vrijwilligersgroepen weer veel gebruik gemaakt van het ondersteuningsbudget voor plantgoed, zaaigoed en nestkasten. Met name bevordering van de biodiversiteit en het vergroenen van de openbare ruimte in en om het dorp waren hierbij de aanleiding.

In alle gemeenten is op een groot aantal natuurterreinen en landschapselementen regulier onderhoud uitgevoerd, deels met ondersteuning van aannemers en groenbedrijven. Hiermee is weer een enorme bijdrage geleverd aan het beheer, behoud en de versterking van natuur en landschap, met veel aandacht voor verbetering van de biodiversiteit.

De animo voor de Stimuleringsregeling Landschap en Biodiversiteit als onderdeel van Streekbeheer, onder andere ter bevordering van groepsvorming onder particuliere grondeigenaren, was in 2024 groot. De regeling was in zes gemeenten opengesteld en vrijwel alle beschikbare middelen zijn weggezet. In de gemeenten Meppel, Westerveld en De Wolden zijn 58 nieuwe deelnemers actief met erf- en landschapsinrichting en structureel actief met het reguliere onderhoud. In totaal hebben de afgelopen jaren circa 325

deelnemers van de regeling gebruik gemaakt en zij zijn actief met jaarlijks onderhoud van de gerealiseerde en herstelde landschapselementen.

Ook in 2024 was er weer ruime aandacht voor uitwisseling en kennisoverdracht. In alle 12 gemeenten zijn weer twee inspiratiebijeenkomsten georganiseerd. Deze bestonden uit bijeenkomsten in bijvoorbeeld een dorps huis en/of excursies. Daarnaast is er voor de tweede keer een provinciebrede kennis- en inspiratie dag rondom fruitbomen georganiseerd bij de Fruithof in Frederiksoord. Hiervoor waren alle vrijwilligers van fruitboombrigades uit Drenthe uitgenodigd. Voor 2025 willen we ook voor de landschapsbrigades een provinciale inspiratiebijeenkomst organiseren.

Reguliere provinciale activiteiten

Onder de provinciale taken vallen ook de activiteiten die niet direct aan uitvoering via de gemeentelijke jaarplannen zijn toe te wijzen.

Advisering/ontwikkeling/extern overleg

Dit onderdeel betreft extern gerichte werkzaamheden. Het doel en resultaat van dit onderdeel is het adviseren, bijdragen en beïnvloeden van het beleid van derden met betrekking tot de onderwerpen landschap/leefomgeving en bewonersparticipatie, het voorbereiden en doorontwikkelen van werkmethoden streekbeheer en projecten, en het afleggen van verantwoording.

In de jaarrekening is deze post opgesplitst in de interne deelbegrotingen Extern netwerk en Project- en methodieontwikkeling.

Extern netwerk en verantwoording

Er zijn in 2024 bijeenkomsten geweest met de groene partnerorganisaties SBB, NM, HDL, NMFD en IVN. Deels ter bespreking van de voortgang van de Agenda BBND, maar ook om met elkaar in te zetten op het agenderen van landschap en natuur op de provinciale agenda.

In 2024 heeft vanuit extern netwerk advisering van en afstemming met de provincie, gemeenten en andere partijen plaatsgevonden omtrent natuur en landschapsbeleid, waaronder Basiskwaliteit Natuur, aardkundige waarden, realisatie van de groenblauwe dooradering en de opgaven uit de Drentse bossenstrategie.

Bij de uitvoering van landschapsherstelprojecten ervaren we steeds vaker dat grondeigenaren die bereidwillig zijn bij te dragen aan landschapsherstel- en vergroeningsopgaven vroegtijdig afhaken. Zij ervaren drempels bij het starten en doorlopen van het proces van vergunningverlening en benodigd archeologisch onderzoek, met soms ook bijkomende kosten (leges). In 2024 hebben we vanuit externe netwerken meegedacht met de provincie om hierin te zoeken naar oplossingen om de drempels voor grondeigenaren te verlagen of zelfs weg te nemen.

Andere inhoudelijke zaken die vanuit extern netwerk zijn opgepakt in 2024 betreffen:

- Deelname platform Funerair erfgoed
- Deelname consortium Noordergraf
- Deelname Harry de Vroome werkgroep
- Deelname Drents Actie Overleg
- Uitwisselingsoverleg CMO Stamm
- Excursie streekbeheer voor ambtenaren van de provincie Drenthe

- Bijdrage aan het Handboek Groenblauwe dooradering van de provincie Drenthe
- Verkenning inzet en advisering rondom agroforestry
- Organisatie excursie Tweede kamerlid Eline Vedder-Monaster (CDA) in Diever
- Bijeenkomsten bijwonen t.b.v. opstellen Reestdal biografie

Projectontwikkeling- en methodieken

Landschapsbeheer Drenthe is een projectenorganisatie en neemt vanuit die hoedanigheid initiatief om projecten en opdrachten te ontwikkelen en uit te voeren die bijdragen aan het realiseren van de missie en doelstellingen. Regelmatig worden wij gevraagd door overheden, organisaties en bewonersinitiatieven om advies te geven en projectvoorstellen te doen voor onder andere landschaps- en biodiversiteitsherstel, onderzoek en vergroening van de leefomgeving. In 2024 zijn hieruit nieuwe projecten ontwikkeld. Hieronder een greep uit de ontwikkelingen:

- Vanuit het subteam natuurinclusieve landbouw is in 2024 gewerkt aan het opzetten van twee pilotprojecten rondom Basiskwaliteit Natuur. Hiervoor zijn de Veenkoloniën en een gebied ten noorden van Assen nabij Loon in beeld genomen. Daarnaast is gewerkt aan een impulsproject om in het agrarische gebied nabij Alteveer extra beschermingsmaatregelen voor weidevogels te kunnen treffen. De gemeente Hoogeveen en de Waterleiding Maatschappij Drenthe zijn hier o.a. bij betrokken.
- Het subteam aardkunde en cultuurhistorie heeft in 2024 onder andere een projectvoorstel geschreven voor het opstellen van een waarderingsmethodiek voor zandwegen en een aanzet gedaan voor een project over stinzenflora in de gemeente Tynaarlo. Daarnaast heeft het subteam een bodembasiscursus ontwikkeld en georganiseerd in opdracht van de provincie Drenthe. Tevens is een start gemaakt met het opstellen van een projectplan voor een onderzoek naar Tjaskers.
- Het subteam biodiversiteit heeft in 2024 projecten ontwikkeld, zoals een vervolg op het project Drentse Poasbloem, een impuls voor de aanleg van voortplantingswateren voor de knoflookpad en een vervolg op het project heide- en veenvlinders.
- Het subteam landschap heeft in 2024 een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van het Handboek Groenblauwe dooradering en Handboek Monitoring van de provincie Drenthe.
- Het subteam bomen en bodem heeft vervolgstappen gezet met het uitrollen van het concept bokashi. Daarnaast is een start gemaakt met een projectvoorstel voor het boombeheer op landgoed Overcingel van Het Drentse Landschap. Ook is een projectvoorstel vormgegeven voor het evalueren en toekomstbestendig maken van de Bomenwacht.

Verankering vrijwilligers- en bewonersnetwerk

Dit onderdeel betreft de indirecte ondersteuning van het vrijwilligersnetwerk die niet specifiek aan groepen is toe te delen en dus niet in de jaarplannen van de gemeentes is opgenomen. Dat gaat om bijvoorbeeld het organiseren van cursussen, ontwikkeling beleid, veiligheid, organiseren vrijwilligersdagen en het algemene gereedschapsdepot.

Dit onderdeel bevat tevens communicatie en voorlichting ten behoeve van werving en binding vrijwilligers en afleggen van verantwoording aan opdrachtgevers.

In de jaarrekening zijn deze opgesplitst in de interne deelbegrotingen Groenadvies, communicatie en educatie, Geovisia, Vrijwilligerswerk Algemeen, ARBO vrijwilligerswerk, cursussen/evenementen, kerndata en Gereedschapsbeheer.

Groenadvies

Het groenadvies is een loket waar bewoners vragen kunnen stellen. Dit onderdeel sluit aan bij de doelstelling van het betrekken van mensen bij hun leefomgeving. De afhandeling van de meeste vragen gebeurt telefonisch.

In 2024 zijn er circa 50 inhoudelijke adviesvragen beantwoord, waarbij soms ook een veldbezoek heeft plaatsgevonden.

Communicatie en educatie

Een groot deel van de communicatie gebeurt vanuit de verschillende projecten, waar de bijhorende kosten ook geboekt. De basistaken betreffen voornamelijk de inzet op algemene zichtbaarheid in nieuwsbrieven, sociale media en website.

Geovisia betreft het bijhouden van een maatwerk GIS pakket waarin gegevens (kerndata) worden opgeslagen van activiteiten en uitgevoerde werkzaamheden. De kerndata (zie onder) worden eveneens gepresenteerd in de publieksversie van het jaarverslag.

Meer in detail zijn de communicatieproducten en resultaten benoemd onder de paragraaf 3.c. Communicatie.

Vrijwilligerswerk Algemeen

Het vrijwilligerswerk algemeen, ARBO, cursussen/evenementen en gereedschapsbeheer betreft het afstemmen op dit onderwerp met collega-organisaties en de provinciebrede ondersteuning van het vrijwilligersnetwerk met algemene instructies over ARBO en veiligheid, diverse inhoudelijke cursussen, ladderkeuring, de Vrijwilligersdag, de boomfeestdag en het beheer van het gereedschapsdepot.

Er is in 2024 veel aandacht besteed aan het op orde brengen van documentatie en handouts rond ARBO en veiligheid voor vrijwilligers. Zo is een speciale pagina op de website ingericht met meer informatie over dit thema voor het netwerk aan bewoners- en vrijwilligersgroepen. Gezien de uitbreiding van het netwerk van vrijwilligersgroepen en het grote belang van veilig werken blijft het een aandachtspunt dat de huidige budgetten krap zijn. Hier zal in de komende jaren meer budget voor moeten worden toebedeeld.

Een overzicht van de belangrijkste activiteiten:

- 21 februari: workshop hoogstamfruitbomen snoeien met 20 deelnemers.
- 13 maart: workshop hoogstamfruitbomen snoeien met 20 deelnemers.
- 6 april: inspiratiemiddag voor de Drentse fruitboombrigades in Vledder met in totaal 58 bezoekers.
- 29 mei: cursus bloemenweides en bloemrijke bermen met 21 deelnemers.
- 20 juli en 24 augustus: cursus maaien met de zeis met totaal 30 deelnemers.
- 4 september: vrijwilligersavond 120 deelnemers (Frederiksoord, de Proef).
- 6 september: ladderkeuring bij de werkschuur in Anderen, in totaal zijn er 14 ladders en 3 klimtuigjes gekeurd van de vrijwilligersgroepen.
- 20 november: Landelijke speerpunt van de Boomfeestdag van Staatsbosbeheer, gevierd met zo'n 150 volwassenen en 300 leerlingen. Met de leerlingen zaadbommen gemaakt.
- Diverse cursussen werken met de motorkettingzaag en bosmaaier.

Natuurwerkdag en Natuurwerkdag Junior

De Natuurwerkdag is het grootste evenement voor groene vrijwilligers. Het is een landelijk evenement in samenwerking met diverse organisaties waarbij in Drenthe op vele locaties vrijwilligers aan het werk zijn. De provincie financiert de Natuurwerkdag, met daarnaast een relatief kleine bijdrage van gemeenten.

In 2024 werd de Natuurwerkdagen op vrijdag 1 en zaterdag 2 november georganiseerd. In alle Drentse gemeentes werd er gewerkt aan uiteenlopende natuurklussen: van insectenhôtels vullen tot bloembollen poten. De feestelijke aftrap vond bij de Toegangspoort Holtigerveld plaats. Om te voorkomen dat de gletsjerwal dichtgroeit, verwijderden de vrijwilligers ongewenste bomen en struiken. Van het zaag'afval' maakte men takkenrillen. Niek vom Bruch, directeur van Landschapsbeheer Drenthe, opende de kluslocatie en zaagde de eerste tak uit de gletsjerwal.

In totaal deden 1.406 vrijwilligers mee, waarvan 1.130 volwassenen en 276 kinderen, op 74 locaties. De maand oktober stond in het teken van de Natuurwerkdag Junior. Onder begeleiding van Landschapsbeheer Drenthe werden door 427 leerlingen van 13 verschillende basisscholen gewerkt aan diverse activiteiten. Er werden 11 buitenlessen georganiseerd.

Bomenwacht

In 2024 zijn 1109 bomen gesnoeid en 3142 bomen VTA gecontroleerd. Het werk is uitgevoerd door het eigen team, aangevuld met deskundige freelancers. We hebben de pilot (2019-2025) voor het maken van bokashi in de gemeente Noordenveld ook in 2024 goed vorm kunnen geven. Er is dit jaar weer 1.500 ton blad omgezet naar bokashi, wat de groeiplaatsen van beplanting kan verbeteren.

Soortenbeheer (ontwikkeling en uitvoeren soortenbeschermingsplannen)

Biodiversiteit (soortenbeheer) is een provinciale taak. Het budget in de basistaken wordt gebruikt voor vast terugkerende onderdelen. Voorbeelden daarvan zijn ondersteuning van vrijwilligers en grondeigenaren bij het beheer van oeverwaluwanden, advisering over en levering van Drentse bloemenmengsels en nestkasten, advisering van grondeigenaren over beheer- en inrichtingsmaatregelen ten behoeve van de biodiversiteit. Naast deze vaste onderdelen ontwikkelt LBD vanuit de basistaken jaarlijks projecten die worden gefinancierd uit aanvullende bijdragen.

Onderdelen die vanuit soortenbeheer doorlopend worden uitgewerkt zijn:

- Kapstokplan knoflookpad is een breed biodiversiteitsproject, waar vanuit de stand van de knoflookpad als indicatorsoort wordt gekeken naar de ontwikkeling van een breder leefgebied. We werken aan het informeren over de knoflookpad, het adviseren en ondersteunen van vrijwilligersgroepen die zich bezighouden met het monitoren van de soort en het adviseren over en beheer van de voornaamste locaties waar de soort voorkomt. Ook vervult LBD een expertrol bij de ontwikkeling van projecten in het leefgebied van de knoflookpad, zoals bijvoorbeeld het in 2023 gestarte project Schaangedennen.
- Adviseren en communiceren over biodiversiteit: beantwoorden van vragen van particulieren, aansluiten bij overleggen vanuit expertrol, informeren en communiceren over soortgroepen en biodiversiteit, onder andere door het geven van lezingen,

meewerken aan en schrijven van artikelen en het bijdragen aan items op regionale radio en tv (RTV Drenthe: ROEG/Veldwerk).

- Nestkastuitgifte voor diverse soorten vogels en zoogdieren.
- Afstemming en coördinatie met soort- en werkgroepen: het onderhouden en uitbreiden van contacten met het netwerk van soort- en werkgroepen.
- Advisering over ontwikkeling van kruidenrijk grasland en zadenbestellingen i.s.m. partners van Drentse zadenmengsels.
- Signalering en advisering over rode lijstsoorten.

Vrijwilligersnetwerk boerenlandvogels

De boerenlandvogels in Drenthe staan nog meer onder druk dan ze al stonden. Door de publieke en politieke aandacht is er de afgelopen jaren een reëler beeld ontstaan van de voor Drenthe belangrijke weidevogels. LBD stemt deze taak af met het AND, die de regierol heeft bij het uitvoeren van maatregelen voor de boerenlandvogels in de ANLB-gebieden. In 2024 hebben we ingezet op de contacten en betrokkenheid van alle vrijwilligers die zich inzetten voor het boerenlandvogelbeheer binnen de provinciegrenzen. We voeren veldbezoeken uit en faciliteren vrijwilligersgroepen die hulp nodig hadden.

Op 14 mei 2024 vond de jaarlijkse boerenlandvogelavond plaats, waar meer dan 90 vrijwilligers en andere betrokkenen bij aanwezig waren.

Daarnaast is in 2024 een tweede drone aangeschaft in samenspraak met het ERM-beraad en met financiering van de provincie Drenthe. Deze helpt bij de monitoring van weidevogels in de provincie.

b. Overige projecten

Naast de basistaken ontwikkelt LBD samen met de provincie en gemeentes overige projecten of krijgt incidentele opdrachten die bijdragen aan onze doelstelling. De projecten en opdrachten hebben een op uitvoering gerichte insteek waarbij, indien van toepassing, zoveel mogelijk bewoners/vrijwilligers worden betrokken.

Binnen LBD worden verschillende thema's onderscheiden van waaruit projecten worden ontwikkeld en uitgevoerd. Deze thema's zijn mede gebaseerd op de kansen zoals benoemd in het meerjarenbeleidsplan 2020-2024. De volgende thema's worden op dit moment onderscheiden:

- bomen en bodem
- aardkunde, erfgoed en cultuurhistorie
- landschap
- biodiversiteit
- natuurinclusieve landbouw
- bewonersbetrokkenheid

Per thema volgt wordt hieronder een korte toelichting van een aantal projecten.

Thema bodem en bomen

Waalborg

De Waalborg van de Gratema stichting is gelegen in Roderwolde. Op deze locatie lopen meerdere projecten. Hier worden bomen in het kader van de Bomenwacht onderhouden, hier beheren we de bodem door mee te draaien in het Bokashi project en los worden door landschapsbeheer opdrachten uitgevoerd op basis van offertes.

In 2024 hebben we hier de bomen bemest met kalk en bokashi en is een deel van de bomenopstand gesnoeid en gecontroleerd.

Mensingse uitvoer

Landschapsbeheer Drenthe is al meerdere jaren actief met beheer van bomen op Huize Mensinge. We hebben in 2024 regulier beheer uitgevoerd en hebben 38 bomen aan een extra inspectie onderworpen. Op basis is 1 eik aan een trekproef onderworpen. De uitkomst van de trekproef was positief. Hij mag nog een aantal jaren staan. Wel gaat de bomen in conditie achteruit. Daarom moeten er een meerdere bomen worden ingenomen en geveld. Dit werk zal in 2025 worden uitgevoerd.

Thema aardkunde en cultuurhistorie

Aardkundige en cultuurhistorische waarden vormen samen met ecologische waarden ons landschap. In al onze projecten proberen we rekening te houden met de samenhang tussen deze waarden. Vanuit aardkunde en cultuurhistorie werken we daarnaast op grote en kleine schaal aan een verscheidenheid van onderwerpen en kennisdeling. Hieronder een overzicht van enkele van de projecten waar we ons in 2024 vanuit aardkunde en cultuurhistorie voor in hebben gezet.

Onderzoek Joodse begraafplaats Veenhuizen

De Joodse begraafplaats in Veenhuizen lag lange tijd verborgen in het landschap. De begraafplaats was overgroeid met bomen en overwoekerd door bramenstruiken. In opdracht van gemeente Noordenveld en in afstemming met het Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap (NIK) herstelden wij de afgelopen twee jaar de begraafplaats in ere. Dit deden we volgens Joodse tradities. Om de plek weer zichtbaar en herkenbaar te maken, zijn de grafvelden vrijgesteld van bomen, is de beukenhaag hersteld, het toegangshek vervangen en de padenstructuur heraangelegd.

Daarnaast deden we een uitgebreid cultuurhistorisch onderzoek naar de locatie. Dankzij dit onderzoek is er meer bekend over de ontstaansgeschiedenis en weten we hoeveel mensen er minimaal begraven liggen. De bevindingen zijn terug te lezen in het onderzoeksrapport en de flyer die het afgelopen jaar zijn ontwikkeld.

Herstel Joodse begraafplaats Zuidlaren

Op verzoek van de eigenaar, NIK, voerden wij herstelwerkzaamheden uit op de Joodse begraafplaats in Zuidlaren. Door stormschade en achterstallig onderhoud was het hek rondom de begraafplaats beschadigd en waren er veel takken uit de bomen afgebroken. Met respect voor de Joodse geloofsovertuiging is de begraafplaats opgeknapt en toegankelijker gemaakt: bomen zijn gecontroleerd en gesnoeid, het hekwerk is hersteld en het pad weer zichtbaar gemaakt. De oplevering vond in september plaats. Wethouder Jelbrich Peters van de gemeente Tynaarlo en Coen Abram van het NIK onthulden ter ere van deze gelegenheid een informatiepaneel.

Tweede leergang wilde bomen en struiken

In Drenthe komen relatief veel wilde bomen en planten voor. Van de 110 soorten die we tot onze inheemse flora rekenen, zijn er ongeveer 70 soorten in onze provincie te vinden. Maar het gaat niet goed met dit groene erfgoed: bijna de helft is zeer zeldzaam. Om aandacht te vragen voor deze oorspronkelijke beplanting, organiseerden wij een leergang. De animo was groot: de wachtlijst, die we na afloop van het eerste leergang bijhielden, zorgde ervoor dat we in 2024 meteen met een nieuwe groep geïnteresseerden konden starten. 17 mensen

namen hieraan deel, waaronder vrijwilligers, medewerkers van Staatsbosbeheer en iemand van Landschapsbeheer Drenthe die in de toekomst de groepen gaat ondersteunen. Tijdens de leergang was er aandacht voor de uiterlijke kenmerken van wilde soorten en het herkennen van oude groeiplaatsen en beheervormen. Met de deelnemers bezochten wij onder andere de genenbank in het Roggebotzand, dé plek waar inheems autochtoon plantmateriaal wordt opgekweekt. Dit was voor de deelnemers een mooie gelegenheid om van verschillende wilde soorten de veldkenmerken te observeren. Naast het Roggebotzand bezochten we drie andere locaties waar nog autochtoon plantmateriaal groeit: Amerholt, Roderwolde en het beekdal van de Wapserveense Aa. Na afronding van de leergang gaan de cursisten de komende tijd aan de slag met het inventariseren van gebieden in hun eigen omgeving.

Extern netwerk

Vanuit het thema aardkunde en cultuurhistorie neemt Landschapsbeheer Drenthe deel aan de Werkgroep Aardkundige Waarden van Provincie Drenthe, maakt onderdeel uit van het consortium Noordergraf, neemt deel aan het Platform Funerair Erfgoed van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en is lid van de werkgroep Harry de Vroome.

Thema landschap

Op grote en kleinere schaal werkt LBD aan het behoud en het versterken van het agrarische cultuurlandschap van Drenthe. De projecten zijn gericht op het (her)aanleggen en herstellen van landschapselementen als houtwallen en -singels, bomenrijen, kleine bospercelen, vrijstaande bomen, poelen en hagen en het omvormen en (her)inrichten van erven naar een meer karakteristiek Drents erf. In 2024 is hieraan in verschillende projecten gewerkt. Hieronder worden enkele projecten nader toegelicht.

Monitoring landschapskwaliteit

In het kader van Basiskwaliteit Natuur (BKN) brachten wij in opdracht van de gemeenten Assen, De Wolden, Hoogeveen, Meppel en Westerveld houtwallen en -singels in kaart. We beoordeelden de kwaliteit deze landschapselementen en legden die vast in een nulmeting. In de gemeenten De Wolden, Hoogeveen en Westerveld deden we dit steekproefsgewijs in geselecteerde referentiegebieden en in de gemeente Assen inventariseerden we enkel de gemeentelijke landschapselementen. De gemeente Meppel hanteert een andere aanpak en wil de komende jaren alle houtige elementen in kaart brengen. Hiermee maakten wij afgelopen jaar een start. Inmiddels is een zesde beoordeeld.

De nulmeting vormt een belangrijke basis voor toekomstig beheer en herstel van het agrarisch cultuurlandschap in Drenthe. Daarbij staat niet de aanwezigheid van specifieke soorten centraal, maar de algemene staat van de houtwal of houtsingel: als die op 'orde' is en van goede kwaliteit, volgen de soorten vanzelf.

Van elk element in de aangewezen gebieden inventariseerden we onder meer de lengte en breedte, de opbouw van boom- en struiklaag, de variatie aan (inheemse) soorten en de aanwezigheid van exoten. Om dit goed te kunnen vastleggen, ontwikkelden we een speciale applicatie die ons helpt om de landschapskwaliteit systematisch in beeld te brengen, de resultaten te analyseren en gemeenten te adviseren.

Landschapsherstel in Ruinerwold en Oosteinde

Na drie jaar kwam er een einde aan het POP-3 project 'Investerings in landschapselementen'.

In het kader van dit project knapten wij in totaal 90 erven op: 60 verspreid door Drenthe en 30 in twee focusgebieden. Samen met particulieren en agrariërs herstelden we landschapselementen, legden nieuwe aan waar dit cultuurhistorisch gewenst was en brachten het sobere, functionele karakter terug op boerenerven. Het gebiedsgerichte herstel in Ruinerwold-Oosteinde richtte zich, net als eerder in Koekange-Koekangerveld, op het waardevolle slagenlandschap. Dit landschap kenmerkt zich door smalle percelen, elzensingels en hakhoutbosjes.

In het laatste projectjaar werkten we op 26 locaties aan landschapsherstel waarvan de helft in Ruinerwold-Oosteinde en rest op andere plekken in de provincie. Meidoornhagen, fruitboomgaarden, knotlindes, bomenrijen en houtsingels keerden terug om het streekeigen karakter te versterken. De deelnemers plantten samen zo'n 4.823 stuks bosplantsoen, 58 laanbomen en 104 fruitbomen aan. Het plantgoed dat de grond in ging, is inheems en buiten de erven, waar mogelijk, van autochtone herkomst. Met de hulp van een aannemer zijn er tevens 4 poelen aangelegd.

Landschaps- en ervenproject Midlaren

Aan de rand van het Nationaal Park Drentsche Aa ligt Midlaren, een dorp dat in de vroege middeleeuwen is ontstaan als onderdeel van het esdorpenlandschap. Van oudsher waren de boerenerven eenvoudig, functioneel en drukten een belangrijke stempel op de dorpsidentiteit. Door functieverandering van de boerderijen en modernisering zijn karakteristieke landschapselementen helaas deels verdwenen of geheel verloren gegaan. Daarom startten wij in 2024, samen met een werkgroep van betrokken inwoners, een erven- en landschapsproject. Met als doel de oorspronkelijke uitstraling op erven te herstellen en beter aan te laten sluiten op het omliggende landschap.

Om het project onder de aandacht te brengen, organiseerden een informatieavond over de landschapsgeschiedenis en de plannen. Ruim 20 geïnteresseerden waren hierbij aanwezig. Ook trok het project de aandacht van lokale media. Inmiddels zijn 9 erven voorzien van advies en beplanting.

Stimuleringsregeling Landschap en Biodiversiteit

Dit is een regeling voor het maken van een inrichtings- en herstelplan voor boerenerven en landschap als onderdeel van Streekbeheer. Voor deelnemers is plantgoed beschikbaar dat zij zelf planten op basis van een inrichtingsplan. Buiten het erf is er de mogelijkheid voor ondersteuning door een vrijwillige landschapsbrigade of een groenbedrijf bij het onderhoud en op het erf door een vrijwillige fruitboombrigade. De regeling bevordert ook groepsvorming en samenwerking door de deelnemers. In de gemeente Meppel zijn op deze wijze al verschillende actieve bewonersgroepen ontstaan.

BBND-projecten

Binnen de BBND-projecten vindt ook herstel en aanleg plaats van landschapselementen en Drentse boerenerven. In een van de projecten zit ook een boerenervenproject, namelijk in en om het dorp Langelo. Zie hiervoor onder het Thema natuur inclusieve landbouw.

Thema biodiversiteit

Naast de algemene basistaak soortenbeheer voert LBD jaarlijks projecten uit gericht op de bescherming van de biodiversiteit. Vaak zijn het projecten voor de bescherming van een

specifieke plant- of diersoort. Hieronder een greep uit enkele van de projecten waar we in 2024 mee aan de slag zijn gegaan:

Drentse Paosbloem

Sinds 2018 geeft LBD uitvoering aan een project dat zich richt op de bescherming van de wilde narcis. Het doel is om de genetische variatie te verhogen, waardoor in een kweekprogramma opgekweekte exemplaren van de wilde narcis op passende locaties uitgezet kunnen worden om bestaande populaties te versterken en corridors aan te kunnen leggen waarbinnen natuurlijke bestuiving plaats kan vinden. Om tot dit doel te kunnen komen, zijn een aantal stappen gezet in de afgelopen jaren.

Het genetisch onderzoek naar de wilde narcis in Drenthe kreeg in 2024 een vervolg. Samen met studenten van de Wageningen University & Research onderzochten wij een van de grotere populaties in de omgeving van Emmen. Om de genetische diversiteit van deze groeilocatie in kaart te brengen, verzamelden de studenten bladmonsters van veel bloemen. Wat bleek? Op deze plek groeien twee verschillende wilde varianten die voldoende van elkaar verschillen. Kruisingen tussen deze varianten produceren bovendien meer levensvatbare zaden. Dit is een belangrijk gegeven voor het voortbestaan van de soort. En er was nog meer goed nieuws: dit onderzoek toonde tevens aan dat gecultiveerde narcissen uit tuincentra zich waarschijnlijk niet met wilde narcissen vermengen.

Daarnaast laten de onderzoeksresultaten zien dat er niet één geïsoleerde populatie van Drentse wilde narcissen is. We weten nu inmiddels ook dat uitwisseling tussen populaties wenselijk is voor de genetische diversiteit. Een geïsoleerde populatie maakt de soort namelijk kwetsbaar voor ziektes, plagen en veranderende omstandigheden. Daarom richten we ons niet langer alleen op de Drentse variant van de wilde narcis, maar zorgen we voor een populatie met voldoende variatie. Ook publiceerden wij een uitgebreid artikel over het genetisch onderzoek in Planten van FLORON.

Heide- en veenvlinders

Tot en met 2017 heeft Landschapsbeheer Drenthe in opdracht van de provincie Drenthe verschillende heide- en veenvlinderprojecten uitgevoerd in samenwerking met terreinbeherende organisaties (TBO's), particuliere terreineigenaren en vrijwilligersgroepen. Na een aantal jaren stil te hebben gelegen, heeft Landschapsbeheer Drenthe het project in 2021 daarom opnieuw opgepakt in overleg met de provincie Drenthe. De bedoeling is dit project de komende jaren doorlopend uit te blijven voeren.

Het doel van het project heide- en veenvlinders 2024 was het in gezamenlijkheid met partners zorgdragen voor actieve bescherming van heide en veenvlinders in de provincie door:

- het stimuleren en coördineren van kennisuitwisseling en samenwerking tussen TBO's, particuliere grondeigenaren, vrijwilligersgroepen en overheden;
- het in beeld brengen en presenteren van de populatietrend van heide- en veenvlinders om (negatieve) populatietrends tijdig te signaleren;
- het adviseren en informeren over en uitvoeren van kleinschalige herstelmaatregelen;
- het signaleren en adviseren van kansen voor grootschaliger biotoopherstel.

- Het ontwerpen van de eerste drie beheerwijzers voor gebruik in het veld door vrijwilligers van m.n. TBO's.

Om beheerders en vrijwilligers in het veld te ondersteunen, ontwikkelden wij in samenwerking met externe experts 6 beheerwijzers. Deze documenten bieden praktische richtlijnen en instructies voor het beheer van de kwetsbare leefgebieden van heide- en veenvlinders. 4 beheerwijzers richten zich op kleinschalige beheermaatregelen, een is specifiek gericht op het beheer van veentjes en een schetst het ideaalbeeld van het leefgebied en omschrijving per soort. Tijdens de beheerdersochtend presenteerden wij de conceptversies aan medewerkers van Staatsbosbeheer, Het Drentse Landschap, Natuurmonumenten en de provincie Drenthe.

BBND Ees Weerdinge: Knoflookpad.

In het kader van het Boer Burger Natuur Drenthe (BBND) project in Ees-Weerdinge, voerden we een uniek teeltvoorkeurenonderzoek uit. Samen met een lokale boer en RAVON legden we 2 proefcirkels aan van elk 20 meter in diameter. Hierin teelden we, op zo gangbaar mogelijke en insecticidevrije wijze, de meest voorkomende gewassen uit de regio: graan en aardappelen. Een derde van de cirkels zaaiden we in met een agrarisch bloemenmengsel. We onderzochten hoe verschillende gewastypes de voorkeur en het gedrag van de zeldzame amfibiesoort beïnvloedde. We weten namelijk dat de pad op agrarische landbouwgrond voorkomt, maar niet in welke bodem hij zich het liefst ingraaft. Knoflookpadden verblijven namelijk het overgrote deel van hun leven onder de grond. Binnen deze proefvelden werden 120 gechipte knoflookpadden uitgezet en de bewegingen tussen de gewassen gemonitord.

Daarnaast onderzochten we de impact van landbouwmachines op de bodem tijdens het zaaien, poten, bewerken en oogsten. Met behulp van kleidummies, die de grootte en structuur van de padden nabootsten, testten we verschillende bodembewerkingsmethoden, zoals ploegen en spitten. De dummies werden op verschillende dieptes ingegraven en reden er vervolgens met machines, en zelfs paarden, overheen. Na de bewerking haalden we de dummies uit de grond: sommigen bleven intact, terwijl anderen werden beschadigd of volledig vermorzeld. Zo kregen we inzicht in de effecten van landbouwbewerkingen. De data van het teeltvoorkeurenonderzoek en de resultaten van het bodemonderzoek worden in 2025 verder uitgewerkt. Naast het onderzoek, legden we ook een aantal poelen aan voor de knoflookpad als voortplantingswater.

Bermscouts

Sinds 2017 wordt in Drenthe op initiatief van de provincie door een scala aan partners (o.a. gemeenten, waterschappen, particuliere bermeigenaren en ondersteunende groene maatschappelijke organisaties en verenigingen) vanuit het 'Bermberaad' gewerkt aan het (stimuleren van) ecologisch beheer van bermen, taluds en overhoeken. Aanleiding voor deze aandacht is de door de Vlinderwerkgroep Drenthe vastgestelde achteruitgang van boerenland-vlinders in Drenthe. Het uiteindelijke doel is om gezamenlijk te komen tot behoud en verbetering van de ecologische waarden van Drentse bermen, taluds en overhoeken.

In 2021 is in opdracht van de provincie Drenthe gestart met het project Bermscouts. Het doel van dit project was om vrijwilligers die in Drenthe aan de slag zijn of gaan met ecologisch bermbeheer van kennis te voorzien over bermplanten en ondersteuning te bieden bij het meten van de effecten van het (maai)beheer op de plantengroei. Landschapsbeheer Drenthe, FLORON en de Natuur en Milieufederatie Drenthe hebben, samen met de

Werkgroep Florakartering Drenthe en de Vlinderwerkgroep Drenthe, uitvoering gegeven aan het project.

In 2024 hebben we samen met FLORON verder gewerkt aan het project Bermscouts. Daarbij werken we langs twee sporen:

Spoor 1: Het ondersteunen van gemeenten bij het opzetten van een professionele monitoring in samenwerking met vrijwilligers/berminitiatieven met als doel de kansen voor ecologisch bermbeheer in beeld brengen, houden en benutten.

Spoor 2: Het trainen van vrijwilligers in het zelfstandig (en veilig) monitoren van de bermvegetatie. Dit is een vervolg op het in 2021 uitgevoerde project dat inmiddels is gestart en afgerond.

Spoor 1 en 2 zijn gestart in 2023 in acht gemeentes met de invulling van de begeleidingstrajecten en uitwerking van de wensen van de verschillende gemeentes. In 2024 hebben we hier een vervolg aan gegeven en trainingen en kennisdelingsmomenten georganiseerd, zowel voor vrijwilligers, alsmede voor gemeenteambtenaren en buitendienstmedewerkers.

Thema natuurinclusieve landbouw

Landschapsbeheer Drenthe zet zich, naast de basistaak rondom boerenlandvogels, ook via projecten in voor het behouden en versterken van de natuur- en landschappelijke kwaliteit van agrarisch cultuurlandschap. Dat doen we vanuit het thema natuurinclusieve landbouw samen met agrariërs en daarbij werken we ook nauw samen met tal van andere gebiedspartners, waaronder de Agrarische Natuur Drenthe, TBO's en boermarken. Hieronder een greep uit de projecten waar we in 2024 uitvoering hebben gegeven:

BBND Broekstreek

In de Broekstreek zijn er met 10 akkerbouwers zaaïexperimenten uitgevoerd, waarbij vrij van insecticide werd geteeld en waar bloemenranden in de spuitsporten nuttige insecten moesten lokken om gewassen vrij te houden van ziekmakende insecten. Door rijen verder uit elkaar te zaaien ontstond er ook meer ruimte voor akkervogels in de gewassen.

Dit alles werd gemonitord (insecten en akkervogels) door Kenniscentrum Akkervogels, HLB uit Wijster en de Wageningen Universiteit. De resultaten zijn gepresenteerd aan alle deelnemers in de Broekstreek.

BBND Norger Esdorpenlandschap

Uilen, zwaluwen, mussen en andere vogels voelen zich prima thuis op erven en in het agrarische cultuurlandschap. Toch is er maar weinig aandacht voor deze vogels. Om de inwoners van Een bewust te maken van de mogelijkheden om hun omgeving vogelvriendelijker in te richten, organiseerden we een informatieavond. Hierbij waren 20 mensen aanwezig. Tijdens de bijeenkomst leerden zij welke erfvoegels in de omgeving van Norg te vinden zijn en wat zij kunnen doen om hun erf of tuin aantrekkelijker voor vogels te maken. Daarnaast presenteerden we de resultaten van de inventarisaties die zijn uitgevoerd in het kader van het Boer Burger Natuur Drenthe project 'Norger Esdorpenlandschap'. Een deel van de aanwezigen ging een paar dagen later mee op excursie om de vogels in het wild

te spotten.

Kansrijke weidevogelgebieden

Op meerdere plekken in de provincie zijn plas-drassen aangelegd en geoptimaliseerd. In totaal 24 stuks. Bij een plas-dras worden ondiepe laagtes gegraven, waarna een pomp het land onder water zet. Hierdoor ontstaat er een nat, drassig gebied dat insecten aantrekt en waar wormen en larven makkelijk met de snavel uit de grond kunnen worden gehaald. Op een plas-drasperceel van Het Drentse Landschap is bovendien een schelpenbank aangelegd: een ophoping van schelpen van circa 10 bij 20 meter, bedoeld als broed- en rustplaats voor soorten zoals de kleine plevier en scholekster. Deze aanpassing moet het gebied nog aantrekkelijker maken voor boerenlandvogels. In het broedseizoen wordt gemonitord of de schelpenbank wordt gebruikt.

Samenwerking Agrarische Natuur Drenthe

Landschapsbeheer Drenthe is in 2024 in opdracht van de Agrarische Natuur Drenthe (AND) gestart met het op maat opstellen van beheerplannen voor agrariërs die deelnemen aan Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). Vanuit dit project brengen we de kwaliteit van landschapselementen in het agrarisch cultuurlandschap in kaart en geven we via de AND maatwerkadvies aan agrariërs voor het beheer en eventuele herstelmaatregelen. Daarmee voldoen de deelnemende agrariërs aan de hiervoor opgestelde pakketeisen. Het project maakt onderdeel uit van een groeiende samenwerking tussen beide organisaties. Waar we kunnen trekken we steeds vaker gezamenlijk op om agrariërs, bewoners en vrijwilligers te ondersteunen bij het nemen van beheer- en inrichtingsmaatregelen die bijdragen aan het verhogen van de natuur- en landschappelijke waarden en biodiversiteit in het buitengebied. De kennis en het netwerk van beide organisaties vullen elkaar hierin goed aan en maken de AND tot een logische samenwerkingspartner in onze provincie.

Thema bewonersbetrokkenheid

Ingezoemd

Met de campagne 'Ingezoemd' nodigden we buurtbewoners uit om de natuur in hun eigen omgeving te ontdekken en bewustwording te creëren over het belang van biodiversiteit. Tijdens deze wiksafari's gingen geïnteresseerden, onder begeleiding van onze gidsen, op zoek naar wat er leeft tussen de stoeptegels, in bomen en slootjes. Deze voordeurwandelingen vonden plaats in Assen, Beilen, Emmen, Hoogeveen en Meppel. De feestelijke aftrap van de campagne was in Hoogeveen, waar tevens de winnaar van de 'Ingezoemd' fotowedstrijd werd bekendgemaakt. De winnaar ontving een toepasselijke prijs: een safari door zijn eigen wijk met burens, vrienden en kennissen.

Deze activiteiten werden georganiseerd in het kader van het programma Basiskwaliteit Natuur in Drenthe. Eeuwenlang vormden mens en natuur samen het landschap, maar door verstedelijking, intensieve landbouw en klimaatverandering is deze balans verstoord. Basiskwaliteit natuur verwijst naar de minimale voorwaarden voor planten en dieren om te overleven en zich voort te planten. Dit omvat een gezonde bodem, voldoende voedsel, schoon water en verbindingen tussen natuurgebieden. Door inwoners actief te betrekken bij hun directe leefomgeving, willen we samen met de Provincie Drenthe, de Natuur en Milieufederatie Drenthe en IVN Natuureducatie bijdragen aan een gezonder landschap.

Vrijwilligersavond

In de voormalige tuinbouwschool De Proef in Frederiksoord vond op 4 september onze vrijwilligersavond plaats. De avond stond in het teken van waardering voor de vrijwilligers die wij ondersteunen en stonden stil bij het werk dat zij verzetten. Met zo'n 120 bezoekers blikten we terug op het afgelopen jaar.

Directeur Niek vom Bruch opende de avond en sprak zijn bewondering uit voor de tomeloze inzet van de grote en diverse groep vrijwilligers. Van bermscouts tot weidevogelbeschermers, van betrokken leken tot specialisten en van deelnemers aan de Natuurwerkdag tot brigades die wekelijks actief zijn. Gedeputeerde Egbert van Dijk was ook aanwezig en onderstreepte het belang van vrijwillige inzet en de indrukwekkende resultaten in het landschap. Daarna verzorgde Hoogleraar landschapsgeschiedenis Theo Spek een inspirerende lezing over de toekomst van het Drentse landschap en de kracht van kleine, concrete bijdragen. Na afloop was er ruimte om ervaringen te delen en nieuwe ideeën op te doen.

c. Resultaten (kerndata)

De resultaten bestaan uit aantallen groepen vrijwilligers, gewerkte uren en uitgevoerde activiteiten door vrijwilligers en door professionals. Deze gegevens worden verzameld volgens een landelijk in het samenwerkingsverband LandschappenNL afgesproken methodiek³.

Het aantal gewerkte uren is een onderbouwde schatting. Aan de groepscoördinatoren wordt gevraagd hoe vaak de groep actief is geweest, hoe lang een gemiddelde werkdag duurt en hoeveel deelnemers gemiddeld aan de werkdagen hebben deelgenomen. De nauwkeurigheid verschilt uiteraard. Het beeld is wel dat de nauwkeurigheid de afgelopen jaren toeneemt, omdat mensen inmiddels gewend zijn aan de jaarlijks terugkerende informatievraag en in toenemende mate gegevens worden bijgehouden.

Voor de overige gegevens wordt gebruik gemaakt van een GIS systeem waarin uitvoergegevens worden opgeslagen, waardoor deze een goede betrouwbaarheid hebben.

³ NB: Op basis van landelijke inzichten is de wijze van rubriceren vanaf 2019 enigszins aangepast.

Totaal aantal groepen											
Type groep	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bewonersgroep											237
Fruitboombrigade											27
Jeugdgroep											56
Landschapsbrigade											75
Onderzoeksgroep											37
Overige groep											20
Soortbeheergroep											34
Terreingerichtegroep											40
NWD											74
Totaal incl. NWD	241	276	334	369	378	341	335	420	471	517	600
Totaal excl. NWD	197	229	280	310	299	276	335	360	408	453	526

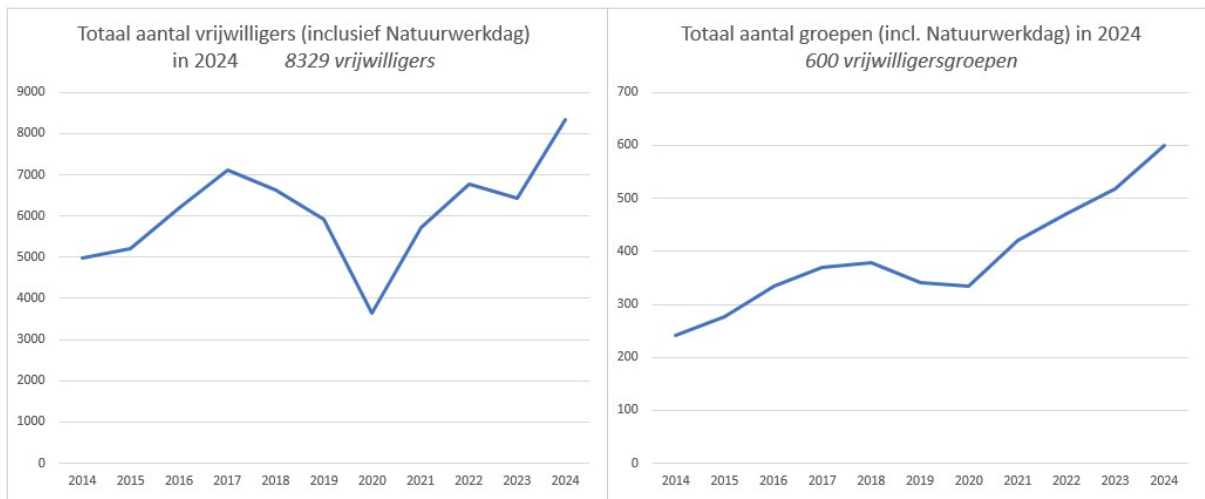
Totaal aantal vrijwilligers											
Type groep	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bewonersgroep											2041
Fruitboombrigade											236
Jeugdgroep											2098
Landschapsbrigade											705
Onderzoeksgroep											291
Overige groep											215
Soortbeheergroep											578
Terreingerichtegroep											332
NWD											1833
Totaal incl. NWD	4972	5207	6210	7124	6630	5933	3635	5732	6769	6429	8329
Totaal excl. NWD	3764	3882	4825	5643	4988	4388	3635	4391	5232	4963	6496

Aantal gewerkte uren											
Type groep	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bewonersgroep											61728
Fruitboombrigade											11153
Jeugdgroep											11659
Landschapsbrigade											31061
Onderzoeksgroep											14810
Overige groep											6102
Soortbeheergroep											20703
Terreingerichtegroep											23072
NWD											7332
Totaal incl. NWD	57095	60847	72679	85266	94855	85681	77233	103198	135939	153251	189644
Totaal excl. NWD			66404	78900	87840	79378	77233	97834	129791	147387	180288

Het resultaat in 2024 was een betrokkenheid van bijna 6.500 vrijwilligers met ruim 180.000 gewerkte uren. Op basis van algemene Europese normen⁴ vertegenwoordigt deze inzet een maatschappelijke waarde van ruim 4 miljoen euro. Gezien de investering in het totaal van de basistaken van 1,5 miljoen euro is alleen met dit onderdeel al sprake van een uitstekend rendement.

⁴ Volgens Europese norm is de maatschappelijke waarde van vrijwilligerswerk € 22,50 per gewerkt uur voor een vrijwilliger ouder dan 12 jaar. Kinderen jonger dan 12 jaar worden niet op geldelijke waarde gesteld.

Onderstaand is het verloop van het aantal vrijwilligers en groepen vanaf 2013 grafisch weergegeven. In 2024 is het aantal actieve vrijwilligers en het aantal groepen verder toegenomen.

Ook in de uitgevoerde werkzaamheden door vrijwilligers én door professionals is de stijgende trend goed waarneembaar.

PROFESSIONALS uitvoering			2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Wandel en fietspaden/elementen tbv recreatie (lijn)	meter		18.797	29.450	28.836	35.746	54.848	31.640	32.887	38.441	17.433	46.262	45.341
Boselementen (vlak)	hectare		17	22	15	18	28	20	28	62	184	215	192
Houtige elementen (lijn), zoals houtwallen, singels, lanen en hagen	meter		47.467	56.347	41.148	28.316	40.383	41.983	57.384	72.360	43.749	107.310	49.577
Houtige elementen (punt) solitaire boom, solitaire struik	aantal		1.227	1.606	836	760	115	1.017	183	1.844	204	5.921	183
Natuurterreinen	hectare		44	44	30	25	339	209	116	252	266	439	548
(Agrarisch) weidevogelgrasland- en bouwland (vlak)	hectare		-	-	-	-	0	1	-	-	-	-	-
Natuur-randen (lijn) zoals bermen en oevers	meter		25	900	-	180	7.968	1.485	10.512	11.170	24.068	20.230	17.818
Knotbomen (punt)	aantal		35	2	45	105	3	12	47	48	71	63	16
Fruitbomen (punt)	aantal		166	208	42	96	91	227	589	951	1.313	2.366	1.502
Natte elementen (punt)	aantal		73	48	24	47	30	19	37	56	80	126	99
Natte elementen (lijn)	meter		-	-	824	464	1.878	1.300	3	754	753	902	902
Overige cultuurhistorische elementen en aardkunde	aantal		258	247	241	211	171	187	152	170	120	177	156
Overige cultuurhistorische elementen en aardkunde (vlak)	hectare								-	-	-	-	-
Kleine maatregelen ter bevordering biodiversiteit (nestkasten, broeihopen, insectenhotels etc.)	aantal								193	174	160	1.368	80
Schoolterreinen	aantal								-	-	-	1	1
Overige terreinen (vlak)	hectare								2	2	13	9	-

VRIJWILLIGERS uitvoering			2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Wandel en fietspaden/elementen tbv recreatie (lijn)	meter		26.196	84.537	91.231	125.879	159.036	127.368	85.510	189.931	282.565	324.826	286.711
Boselementen (vlak)	hectare		76	155	145	221	320	348	414	549	667	754	791
Houtige elementen (lijn), zoals houtwallen, singels, lanen en hagen	meter		4.975	9.421	16.705	13.135	12.092	28.442	26.460	52.067	126.637	96.694	82.545
Houtige elementen (punt) solitaire boom, solitaire struik	aantal		5.120	2.719	13.411	17.341	2.381	32	27	69	505	178	25
Natuurterreinen algemeen (vlak)	hectare		69	126	222	237	206	163	318	377	481	523	597
(Agrarisch) weidevogelgrasland- en bouwland (vlak)	hectare		20.000	25.000	24.800	24.900	24.900	24.900	24.911	61.474	61.474	61.474	61.474
Natuur-randen (lijn) zoals bermen en oevers	meter		3.150	5.933	11.291	28.820	55.711	40.505	31.836	32.605	44.506	42.952	40.047
Knotbomen (punt)	aantal		171	180	258	83	384	133	50	162	52	15	8
Fruitbomen (punt)	aantal		1.259	1.113	1.134	1.087	1.684	1.531	1.600	1.795	3.625	3.424	1.242
Natte elementen (punt)	aantal		21	36	34	34	86	20	28	60	128	75	41
Natte elementen (lijn)	meter		11	503	3.628	3.156	1.502	107	107	730	661	623	655
Overige cultuurhistorische elementen en aardkunde	aantal		11	5	12	14	14	16	4	8	63	11	3
Overige cultuurhistorische elementen en aardkunde (vlak)	hectare								5	-	-	-	-
Kleine maatregelen ter bevordering biodiversiteit (nestkasten, broeihopen, insectenhotels etc.)	aantal								3.239	3.450	3.389	3.098	322
Schoolterreinen	aantal								18	13	12	12	1
Overige terreinen (vlak)	hectare								13	6	60	70	185

d. Communicatie

Gezien het belang van het brede netwerk van Landschapsbeheer Drenthe, draagvlak voor en betrokkenheid bij het overheidsbeleid door bewoners, is een brede communicatie een

belangrijk onderdeel van het werkpakket. Landschapsbeheer bereikt met verschillende communicatievormen diverse doelgroepen. Door het groeiende netwerk van vrijwilligers en groepen, projecten die vaak in het verlengde daarvan worden (mee)ontwikkeld en de groei van de organisatie neemt de behoefte aan communicatie structureel toe. In 2024 zijn onder andere de volgende middelen ingezet.

- In 2024 werden 8 digitale nieuwsbrieven verzonden en 60 nieuws- en persberichten opgesteld. Vrijwilligers en deelnemers aan projecten zijn onder andere op de hoogte gehouden door middel van (projectgebonden) nieuwsbrieven. De pers werd door middel van persberichten gericht benaderd.
- De website werd actueel bijgehouden.
- Op social media (Facebook, LinkedIn en Twitter/X) werden meerdere keren per week berichten geplaatst.
- Bereik op social media:
 - o Facebook: 1.552 volgers.
 - o Twitter/X: 1.143 volgers
 - o LinkedIn: 2.002 volgers
 - o Nieuwsbrief: 2.947 abonnees
- ROEG! maakte verschillende reportages over projecten en het streekbeheernetwerk. Diverse vrijwilligersgroepen (die LBD ondersteunt) zijn in beeld gebracht. De communicatieafdeling neemt zitting in het redactieoverleg van ROEG!
- Bij diverse projecten zijn informatiepanelen ontwikkeld, om omwonenden en bezoekers te informeren over het natuurherstel en -beheer in de omgeving.
- Landschapsbeheer Drenthe heeft bij informatiemarkten een stand geplaatst en bemenst.
- Publieksactiviteiten:
 - o 160 activiteiten ter bevordering van de deskundigheid met 2.819 deelnemers. Denk hierbij aan cursussen, workshops, excursies en lezingen.
 - o 18 evenementen met 3.441 bezoekers (exclusief Natuurwerkdag).
- Natuurwerkdag + Natuurwerkdag Junior met 1.833 deelnemers: 427 kinderen en 1406 volwassenen. Ze zijn aan de slag geweest op 64 locaties in Drenthe en hebben samen 7.332 uur gewerkt.

4. Financiën

a. Realisatie ten opzichte van de begroting

Basistaken

De begrotingen in de jaarrekening wijken enigszins af van de offerte aan de provincie. Dit is omdat de offerte in de zomer van het voorafgaand jaar wordt opgesteld en de (deel)begrotingen op basis van de inzichten aan het begin van het lopende kalenderjaar. Onderstaand overzicht maakt inzichtelijk hoe in de jaarrekening over het totaal van de basistaken realisatie ten opzichte van begroting is geweest.

Basistaken 2024 realisatie	KOSTEN			FINANCIERING						
	Personele inzet	Directe projectkosten	Totaal kosten	Provincie	Gemeenten	RVO SNN	Derden	NPL	Totaal baten	Saldo
realisatie	€ 1.204.426	€ 449.465	€ 1.751.205	€ 972.740	€ 497.620	€ 0	€ 88.631	€ 94.899	€ 1.751.203	€ 0
begroting	€ 1.301.813	€ 439.175	€ 1.740.988	€ 1.027.017	€ 580.516		€ 48.036	€ 75.025	€ 1.730.594	-€ 10.394
realisatie versus begroting	-€ 97.387	€ 10.290	€ 10.216	-€ 54.276	-€ 82.896	€ 0	€ 40.595	€ 19.874	€ 20.609	€ 10.393

In het totaal van de basistaken is iets meer gerealiseerd dan begroot. De totale provinciale bijdrage komt in de jaarrekening op € 972.740,-. Dit is mede mogelijk middels het aan het boekjaar 2024 toevoegen aanvullende subsidie Streekbeheer 2024. Daarmee sluiten de basistaken 2024 op € 0,-.

De aanvullende subsidie streekbeheer geldt voor 4 jaar 2024-2027

Overige projecten

Overige projecten zijn de projecten die niet onder de basistaken vallen. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de realisatie van deze overige projecten ten opzichte van de begroting.

	KOSTEN			FINANCIERING							
Overige projecten 2024 realisatie	Personele inzet	Directe projectkosten	Totaal kosten	Provincie	Gemeenten	RVO SNN	Derden	NPL	Nog niet besteed budget	Totaal baten	Saldo
realisatie	€ 780.851	€ 902.406	€ 1.817.257	€ 2.275.683	€ 209.341	€ 138.570	€ 554.022	€ 60.413	€ -1.574.242	€ 1.915.153	€ 97.896
begroting	€ 806.332	€ 919.331	€ 1.720.023	€ 1.094.798	€ 215.873		€ 443.057	€ 34.086		€ 1.905.181	
realisatie versus begroting	€ -25.481	€ -16.925	€ 97.235	€ 1.180.885	€ -6.532	€ 138.570	€ 110.965	€ 26.327	€ -1.574.242	€ 9.972	€ 97.896

De gerealiseerde omzet in 2024 is hoger dan de omzet in 2023, en ook hoger dan begroot. De reden hiervoor is dat de directe projectkosten fors hoger waren dan begroot.

Het in totaal positieve resultaat van € 97.896,- op de projecten is vooral gerealiseerd door in een aantal meerjarige projecten de resultaten te bereiken in minder uren dan was beschikt en de directe kosten ook lager waren dan begroot.

In de jaarrekening is een volledig overzicht met kosten en dekking van de projecten 2024 opgenomen.

b. Financieel organisatieresultaat

Het resultaat over boekjaar 2024 bedraagt € 6.171 negatief tegenover € 81.445 negatief over 2023. De prognose voor 2024 was een nihil-resultaat.

Het verschil met de prognose wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat er minder declarabele uren gemaakt zijn dan begroot. Daarnaast werden meerdere projecten met een positief resultaat van circa € 97.896,-afgesloten. Dit betrof veelal meerjarige projecten waarbij voor het behalen van de resultaten minder uren en minder kosten derden werden besteed dan geraamd.

Stichting Landschapsbeheer Drenthe heeft eind 2024 de volgende solvabiliteit- en liquiditeitsratio's:

Solvabiliteit (eigen vermogen/totaal vermogen): 33,1% (ultimo 2023: 29,8%)

Liquiditeit - current ratio (vlottende activa/kortlopende schulden): 53,4 (ultimo 2023: 69,7)

In 2024 is niet geïnvesteerd in vaste activa, voor 2025 verwachten wij geen investeringen.

Voor de financiering van de lopende projecten zijn wij afhankelijk van overheid gerelateerde subsidies (gemeenten/provincie); de toezegging en omvang hiervan zijn sterk afhankelijk van het politieke landschap in Nederland. Dit brengt dus inherent een risico met zich mee wanneer het politieke landschap verandert. Voor boekjaar 2025 heeft de provincie reeds een subsidie van € 986.981,- toegezegd waarmee de financiering voor 2025 van de basistaken op orde is. Voor de overige projecten factureren wij naar gelang de werkzaamheden worden uitgevoerd, hier zit dus minder risico in voor ons. Wij hebben in het kader van de financiële ontwikkelingen ook de continuïteitsveronderstelling beoordeeld. Wij zijn van mening dat er, op basis van de ontwikkelingen en de huidige vooruitzichten voor 2025 (zoals de reeds toegezegde subsidie vanuit de provincie Drenthe voor boekjaar 2025), geen omstandigheden of gebeurtenissen zijn die aanleiding geven tot twijfel omtrent de mogelijkheid om onze werkzaamheden in continuïteit voort te zetten, ten minste 12 maanden na de publicatiedatum van de jaarrekening over 2024.

Deze conclusie is mede gebaseerd op de kennis van onze stichting, de door ons ingeschatte economische vooruitzichten en aanverwante zaken en door ons geïdentificeerde risico's en onzekerheden. Verder is deze conclusie gebaseerd op onze strategie en de opgestelde begroting 2025. Hierbij hebben wij ook de verwachte ontwikkeling in liquiditeit en vermogen betrokken.

Wij hebben de jaarrekening 2024 derhalve opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2024			
OPGESTELD VOLGENS DE CATEGORIALE INDELING			
	Realisatie 1-1-2024 t/m 31-12- 2024 €	Begroting 1-1-2024 t/m 31-12- 2024 €	Realisatie 1-1-2023 t/m 31-12- 2023 €
<u>BATEN</u>			
Subsidies en bijdrages projecten	3.490.889	3.642.180	3.326.636
Af: directe projectlasten	1.384.058	1.500.000	1.383.348
Dekkingsbijdrage projecten	2.106.831	2.142.180	1.943.288
<u>LASTEN</u>			
Personeel	1.758.624	1.737.180	1.640.470
Organisatie	339.154	370.000	354.056
Kapitaallasten	15.224	35.000	30.206
	2.113.002	2.142.180	2.024.732
<u>RESULTAAT</u>	-6.171	0	-81.445

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2024
OPGESTELD VOLGENS DE CATEGORIALE INDELING

	Realisatie 1-1-2024 t/m 31-12- 2024 €	Begroting 1-1-2024 t/m 31-12- 2024 €	Realisatie 1-1-2023 t/m 31-12- 2023 €
<u>BATEN</u>			
Subsidies en bijdrages projecten	3.490.889	3.642.180	3.326.636
Af: directe projectlasten	1.384.058	1.500.000	1.383.348
Dekkingsbijdrage projecten	2.106.831	2.142.180	1.943.288
<u>LASTEN</u>			
Personeel	1.758.624	1.737.180	1.640.470
Organisatie	339.154	370.000	354.056
Kapitaallasten	15.224	35.000	30.206
	2.113.002	2.142.180	2.024.732
<u>RESULTAAT</u>	-6.171	0	-81.445

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2024
OPGESTELD VOLGENS DE CATEGORIALE INDELING

	Realisatie 1-1-2024 t/m 31-12- 2024 €	Begroting 1-1-2024 t/m 31-12- 2024 €	Realisatie 1-1-2023 t/m 31-12- 2023 €
<u>BATEN</u>			
Subsidies en bijdrages projecten	3.490.889	3.642.180	3.326.636
Af: directe projectlasten	1.384.058	1.500.000	1.383.348
Dekkingsbijdrage projecten	2.106.831	2.142.180	1.943.288
<u>LASTEN</u>			
Personeel	1.758.624	1.737.180	1.640.470
Organisatie	339.154	370.000	354.056
Kapitaallasten	15.224	35.000	30.206
	2.113.002	2.142.180	2.024.732
<u>RESULTAAT</u>	-6.171	0	-81.445

De staat van baten en lasten is ingedeeld volgens de categoriale indeling. Bij de categoriale indeling wordt het resultaat bepaald door de subsidies en bijdragen die aan 2024 zijn toegerekend te verminderen met directe projectkosten, personeelskosten, organisatiekosten en kapitaallasten.

Baten

- Subsidies en bijdrages projecten
De toerekening van de subsidies en bijdrages aan de exploitatie is gebaseerd op tijdsevenredigheid en/of gemaakte kosten, afhankelijk van de gestelde voorwaarden in de onderliggende subsidietoekenningen en toegezegde bijdrages.
- Directe projectlasten
Dit betreffen de door derden in rekening gebrachte kosten voor werkzaamheden, diensten en producten die specifiek betrekking hebben op de projecten.

Lasten

- Personeelskosten
De personeelskosten bestaan uit de bruto salarislasteren, de werkgeverslasten, de mutatie vakantiegeldreservering en ADV- en vakantierechten, de kostenvergoedingen personeel, het via de verzekering ontvangen ziektegeld en de overige personeelskosten.
- Organisatie
De organisatiekosten bestaan uit huisvestingslasten (huur kantoor met energie en water en overige lasten), bureaulasten (telefoon, kantoorartikelen, kopieerkosten en drukwerk, dienstreizen personeel en automatisering), algemene lasten (verzekeringen en belastingen, accountantskosten, bijdrage LandschappenNL en overige lasten).
- Kapitaallasten
De kapitaallasten betreffen de afschrijving meubilair en inventaris en de (negatieve) rente.

In de jaarrekening zijn de posten nader gekwantificeerd.

5. Financieel beleid

a. Methoden fondsenwerving en besteding

Landschapsbeheer Drenthe is, via het samenwerkingsverband LandschappenNL, begunstigde van de Nationale Postcode Loterij. Activiteiten (regulier en projectmatig) worden in veel gevallen mede gefinancierd met Postcodeloterij middelen. Jaarlijks rapporteert LBD via het samenwerkingsverband LandschappenNL aan de NPL aan welke activiteiten de NPL bijdrage is besteed.

In 2024 zijn de Nationale Postcode Loterij middelen als volgt besteed:

Omschrijving Project	Financiering
	NPL
	€
Algemene uren	32.188
Boerenlandvogels	4.000
Bomenwacht	10.000
Communicatie	5.000
Extern netwerk	5.000
Gereedschapbeheer regulier uitvoering	600
Gereedschapsbeheer professionalisering	2.104
Groenadvies	1.000
Jaarplan AaenHunze	3.132
Jaarplan Meppel	4.711
Jaarplan VO Assen	4.416
Jaarplan VO BorgerOdoorn	3.127
Jaarplan VO Coevorden	2.168
Jaarplan VO DeWolden	5.986
Jaarplan VO Emmen	3.866
Jaarplan VO Hoogeveen	3.118
Jaarplan VO MiddenDrenthe	3.942
Jaarplan VO Noordenveld	3.134
Jaarplan VO Tynaarlo	2.478
Jaarplan VO Westerveld	5.948
Kerndata	3.282
Visie Landschap en Cultuurlandschap	8.888
VW AlgemeenNatuurwerkdag	9.000
Begraafplaatsen Emmen	4.453
Boerenerven Valthe fase 2	800
Brinken Bokashi	5.000
Detachering aardkundige waarden	1.381
Inboet	5.000
Inv WMD	3.000
Joodse begraafplaats Zuidlaren	1.514
Joodse Begraafplaatsen Veenhuizen	4.000
Landschapsherstelproject Eelde-Paterswolde	900
MAC	14.877
Noordergraf cursussen 2024-2025	4.000
RCE	3.173
Steenuilen Aa en Hunze	5.000
Stinzenflora Gemeente Tynaarlo	4.000
Uffelter Boervaartje 2021-2022	3.316
	187.500

Deze bestedingen zijn conform de planning en zijn in de jaarrekening nader aangegeven. Een uitgebreider overzicht met een korte toelichting per project is te vinden in bijlage 1.

Op projectbasis worden ook andere fondsen en subsidiemogelijkheden als cofinanciering ingezet. In toenemende mate draagt het Prins Bernard Cultuurfonds bij aan de financiering van (uitvoerings)projecten.

LBD maakt geen kosten specifiek ten behoeve van de fondsenwerving. Via de website en nieuwsbrieven communiceert Landschapsbeheer Drenthe dat het mogelijk is geld te doneren. In 2024 zijn er donaties binnengekomen ter waarde van € 692,50. Deze donaties zijn voor een specifiek doel aangewend, gereedschap voor kinderen. De belangrijkste reden dat donaties niet (of nauwelijks) worden gedaan is dat LBD zich richt op het door bewoners leveren van bijdragen aan de groene leefomgeving middels het verrichten van werkzaamheden (conform doelstelling) en niet op het geven van geld. Daar komt bij dat LBD geen eigendommen heeft in het maatschappelijk belang waaraan donaties besteed zouden kunnen worden.

b. Beleid m.b.t. omvang en functies van reserves en fondsen

Met het oog op de maatschappelijke en politieke discussies rondom het thema natuur en landschap en de financiering daarvan heeft het bestuur besloten dat een continuïteitsreserve van circa een jaar organisatiekosten bedrijfseconomisch verstandig is. Dit bedrag is globaal gekwantificeerd op 1 miljoen euro.

In de vergadering van 19 november 2021 is dit bedrag als streefbedrag door de raad van toezicht nogmaals bevestigd. Het eigen vermogen bedraagt eind 2024 ca. 1,025 miljoen.

De reserve wordt enkel ingezet als aan een van de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- Er is sprake van overbrugging van een afzienbare periode waarna er weer dekking is voor de activiteiten waarvoor de reserves worden ingezet.
- Middelen worden ingezet om te investeren in een nieuwe ontwikkeling (passend binnen de doelstelling) waarvoor reële mogelijkheden zijn financiële dekking te vinden of die een besparing opleveren voor bestaande werkzaamheden.

Middelen worden ingezet voor een sociaal plan als een krimpscenario aan de orde is.

In het Programma van Eisen 2024 stelt de Provincie Drenthe: “Een subsidieontvanger kan reserves vormen. Voor zover gevormd met provinciale middelen bedraagt de totale omvang van de reserves nooit meer dan 10% van de laatst verstrekte boekjaarsubsidie”.

Het vermogen is in voorgaande jaren niet opgebouwd met provinciale middelen vanuit de boekjaarsubsidie, maar met de resultaten uit projecten uit diverse financieringsbronnen. Het team Subsidies en inkoop van de Provincie heeft per mail van 18 juli 2023 bevestigd dat aan het 10% criterium wordt voldaan.

c. Beleggingsbeleid

Landschapsbeheer Drenthe belegt niet.

d. Vergoedingen voor vrijwilligers

Het ondersteunen van bewoners bij de uitvoering van de activiteiten in hun directe groene leefomgeving is één van de hoofddoelstellingen van LBD. LBD is voor deze zelfstandige vrijwilligersgroepen geen opdrachtgever, maar faciliteert deze vrijwilligers bij hun activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen van LBD. LBD adviseert inhoudelijk en maakt afspraken met de vrijwilligers en de eigenaren hoe veilig conform ARBO wet- en regelgeving gewerkt kan worden. Zelfstandige vrijwilligers(groepen) ontvangen voor hun inzet daarom geen vergoedingen. Bepaalde onkosten, zoals bijvoorbeeld brandstof voor gemotoriseerd gereedschap, kunnen tot een maximum worden vergoed.

Voor interne vrijwilligers, zoals vrijwilligers in de werkschuur of die in opdracht en onder gezagsverhouding van LBD werkzaamheden verrichten, is een dagvergoeding beschikbaar binnen de fiscale regelingen. Afspraken hierover worden in een jaarlijks te actualiseren vrijwilligersovereenkomst vastgelegd.

6. Personeel

a. formatieomvang

Eind 2024 bestond de formatie uit 21,69 fte, verdeeld over 25 medewerkers langdurige. De gemiddelde jaarbezetting was 22 FTE.

De formatie is daarmee onder het niveau gebleven zoals in het meerjarenbeleidsplan als streven is opgenomen.

	1-1-2024	31-12-2024
Aantal FTE	20,26	21,69
Aantal Mensen	24	25

Het ziekteverzuim lag op 6,49%. Dat is veel lager dan vorig jaar (11,83%). Een aantal langdurig (niet-werkgerelateerd) zieken zijn afgevloeid.

Het ziekteverzuim is waar mogelijk opgevangen met nieuwe medewerkers en een deel met de inzet van ZZP'ers.

b. functiehuis

Landschapsbeheer Drenthe is aangesloten bij de CAO Bos en natuur, onderdeel de Landschappen. Alle medewerkers in de organisatie hebben een functie die is gerelateerd aan het functiehuis bij deze CAO en ontvangen een bezoldiging conform deze CAO.

c. organisatiestructuur

Binnen Landschapsbeheer Drenthe wordt gewerkt vanuit drie organisatieonderdelen. Hier is voor gekozen om de projectmatige aansturing eenduidig te houden. Het organogram ziet er als volgt uit:

Directeur		
Team Projecten	Team streekbeheer	Staf functies
Projectleiders, -medewerkers en specialisten		

Medewerkers worden aangestuurd binnen de teams en kunnen zowel in het team streekbeheer als in het team projecten actief zijn. Hieronder volgt een korte update over de stand van zaken van beide teams.

Team streekbeheer

In heel Drenthe werkt het team streekbeheer nu op eenzelfde wijze. De vier regiot teams hebben geïnvesteerd in een verder professionalisering en uitbouwen van een eenduidige en volledige administratie. Ook is aandacht besteed aan de toenemende werkdruk als gevolg van de groei in aantal groepen en activiteiten.

In 2024 is het subteam Bewonersbetrokkenheid in het Team Projecten gestart met een betere facilitering van het vrijwilligersnetwerk en eenmalige projecten gerelateerd aan streekbeheer. De samenwerking met het Team Streekbeheer zal in 2025 verder vorm krijgen.

Voor de komende jaren wordt ingezet op verbreding van het netwerk, met name in de noordoost gemeenten, en gematigde groei binnen de personele en financiële mogelijkheden. Verder ligt er een uitdaging in hoe we het grote aantal nieuwe groepen ontstaan vanuit de twee Nationale Parken projecten Drents-Friese Gensstreek en Drentse Aa binnen streekbeheer structureel kunnen oppakken.

Team projecten

In 2024 is verder geïnvesteerd in de professionalisering van het team projecten. Nieuwe collega's die de afgelopen jaren aan het team zijn toegevoegd, zijn verder wegwijs gemaakt en ingewerkt. Daarbij zijn de vormgegeven subteams verder op poten gezet.

In 2024 zijn verschillende onderdelen toegevoegd aan de portefeuille van het team projecten. Het betreft organisatiebrede activiteiten vanuit Communicatie, de Bewonersbetrokkenheid en het Vrijwilligerswerk algemeen, het Groenadvies en Geovisia/GIS taken

Voor het team projecten blijft het de uitdaging om de thematische structuur in het team verder uit te bouwen en daarmee projecten te ontwikkelen passend binnen de beschikbare tijd en middelen. Hier wordt in 2025 verder in geïnvesteerd.

Staffuncties

Dit team bestaat uit een aantal (staf)functies directeur/bestuurder, administrateur en secretariaat.

ARBO

In 2024 waren er meer mensen in dienst dan er werkplekken op kantoor beschikbaar zijn. Dit leidt op sommige dagen tot meer drukte op kantoor. In combinatie met de mogelijkheden voor thuiswerken en de vele activiteiten van medewerkers op locaties in Drenthe leidt dit doorgaans niet tot problemen. In samenspraak met de PVT is niet gekozen voor het implementeren van een werkplekreserveringssysteem.

7. Informatie m.b.t. directie/bestuur en Raad van Toezicht

a. Taak en werkwijze van de directie/bestuur en Raad van Toezicht

De raad van toezicht (RvT) bestaat conform de Statuten uit tenminste drie personen. Eind 2024 bestond de raad uit vijf personen.

De RvT houdt toezicht op de algemene gang van zaken binnen de stichting en de daarmee verbonden organisatie. In de statuten is vastgelegd welke taken de RvT heeft, de werkwijze en welke besluiten van de directeur-bestuurder de goedkeuring van de raad van toezicht behoeven. In de vergaderingen van de RvT stelt de raad relevante (beleids-)zaken vast en legt de directeur-bestuurder verantwoording af.

De bespreking van financiële stukken worden voorbereid in de Auditcommissie, die deze voorbespreekt met de directeur-bestuurder.

Bij het jaarlijkse bestuurlijk overleg met de Provincie is de voorzitter en/of een ander lid van de RvT naast de directeur-bestuurder vertegenwoordigd. Op 21 november 2024 heeft dit bestuurlijk overleg plaatsgevonden. Bij dat overleg waren de directeur - bestuurder en de beoogde nieuwe voorzitter Free Hoving aanwezig. Het belangrijkste gespreksonderwerp was het toekomstbestendig maken en doorontwikkelen van de bomenwacht, zowel in financiële alsmede inhoudelijke zin. Daarnaast is gesproken over het voorstel/idee om voor Drenthe een integrale landschapsvisie op te stellen, mede ten behoeve van het richting geven aan de uitvoering van het (provinciaal) beleid in het cultuurlandschap.

b. Wijze van benoeming raad van toezicht en zittingsduur leden

Leden worden conform de Statuten in de vergadering door de Raad van Toezicht als geheel benoemd. De zittingsduur is vijf jaar. Na het einde van deze termijn zijn leden volgens de statuten terstond herkiesbaar. In de praktijk worden maximaal twee termijnen vervuld.

Middels een externe werving en sollicitatieprocedure zijn in 2024 nieuwe leden geworven. Tijdens de RvT vergadering op 9 december 2024 heeft Landschapsbeheer Drenthe afscheid genomen van voorzitter Klaas Smid en Erik Meijles. Per 9 december 2024 is Free Hoving aangesteld als nieuwe voorzitter. De samenstelling en het rooster van aftreden zijn als volgt:

Naam	Functie	Benoemd	1e termijn t/m	2e termijn t/m	Aftredend
F. Hoving	Voorzitter RvT en RemunCie	13-12-2023	13-12-2028		
P. Meister-Broekema	Lid RVT en AuditCie	31-5-2018	31-5-2023	31-5-2028	
C. Kool	Lid RVT en AuditCie	13-12-2023	13-12-2028		
M. van der Pauw	Lid RVT en RemunCie	17-9-2020	17-9-2025		
C. Wiersma	Lid RVT	13-12-2023	13-12-2028		

c. Bezoldigings- en vergoedingenbeleid

Leden van de RvT ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoedingen. Wel worden gemaakte directe onkosten (zoals reiskosten) conform wettelijke bepalingen vergoed.

De bezoldiging van de directeur-bestuurder is conform de CAO en binnen het voor LBD van toepassing zijnde bezoldigingsmaximum conform de WNT.

d. Hoofd- en nevenfuncties leden van Raad van toezicht

De hoofdfunctie en relevante (neven)functies van de leden van de raad van toezicht zijn als volgt:

F. Hoving (vanaf 13-12-2023 lid en per 9 december 2024 voorzitter)

Hoofdfunctie:

- Raadslid gemeente Noordenveld

Nevenfuncties:

- Voorzitter Comité Open Monumentendagen Noordenveld

P. Broekema e/v Meister (lid en voorzitter remuneratiecommissie)

Hoofdfunctie:

- Senior onderzoeker bij de Hanzehogeschool

Nevenfuncties:

- N.v.t.

M. van der Paauw (lid)

Hoofdfunctie:

- Coördinator natuurbeheer Zuid-Drenthe, Vereniging Natuurmonumenten

Nevenfuncties:

- N.v.t.

C. Kool (vanaf 13-12-2023 lid, vanaf start 2024 voorzitter financiële auditcommissie)

Hoofdfunctie:

- Portefeuillemanager Strategisch Vastgoed, Gemeente Groningen, directie Stadsontwikkeling.

Nevenfuncties:

- Bestuurslid vereniging Dierenambulance Groningen

C. Wiersma (vanaf 13-12-2023 lid)

Hoofdfunctie:

- Senior Adviseur Uitvoeringsbeleid, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Nevenfuncties:

- Penningmeester van de Stichting Thessalika Erga

e. Relevante nevenfuncties directeur/bestuurder

De directeur-bestuurder heeft geen relevante of conflicterende nevenfuncties.

8. Verslag toezichthoudend orgaan

a. Wijze waarop toezicht is gehouden op de strategie en prestaties

Profielschets Raad van Toezicht

Bij benoeming van leden van de raad van toezicht wordt het profiel gehanteerd zoals gepubliceerd op de website: [Werkprofiel-RVT-Landschapsbeheer-Drenthe.pdf \(lbdrenthe.nl\)](#)

RVT vergaderingen

De te leveren prestaties van de Stichting worden met de opdrachtgevers vastgesteld en gerapporteerd. De RVT neemt kennis van de jaarlijkse prestatieafspraken met de Provincie. De vergaderingen van de RVT zijn afgestemd op de kwartalen. In de raadsvergadering wordt een (financiële) kwartaalrapportage, alsmede een prognoseresultaat behandeld. De auditcommissie is tevens betrokken bij de financiële rapportages en accountantscontroles op jaarrekening en projecten en de managementletter.

In 2024 heeft de Raad van Toezicht 4 keer fysiek vergaderd.

De vier vergaderingen hebben plaatsgevonden op 25 maart, 23 mei, 12 september en 9 december.

Daarnaast heeft op 18 oktober de RvT een onder leiding van een externe begeleider samen met de directeur-bestuurder een zelfevaluatie gehouden. Daaruit kwam de wens van de RvT leden naar voren om vaker over inhoudelijke onderwerpen te spreken. Dit heeft twee achtergronden. De eerste is om tot betere balans tussen financiële/organisatie en inhoudelijke onderwerpen te komen en ten tweede om meer zicht op en betrokkenheid met wat er in de organisatie gebeurt te krijgen.

De financiële auditcommissie heeft op 12 maart, 8 mei, (samen met de accountant) op 2 september en op 22 november vergaderd.

Strategische dossiers

Het beleid ligt vast in het meerjarenbeleidsplan. De RvT stelt het meerjarenbeleidsplan vast. Mondeling worden, indien relevant, grotere projecten en de visie en strategie toegelicht en besproken.

In de RvT zijn in 2024 door de wisseling van directeur- bestuurder en het nieuw toetreden van RvT leden, naast de financiële stukken, vooral de meer procedurele zaken aan de orde geweest o.a. statuten, governance en organisatieontwikkeling.

9. Toekomstparagraaf

a. Begroting komend boekjaar

Begroting 2025	
Baten	
Provincie	€ 992.231
Gemeenten	€ 595.250
Overige opbrengsten	€ 60.000
Postcodeloterijgelden	€ 187.500
Totaal baten	€ 1.834.981
Kosten	
Directe projectkosten	€ 459.027
Personeel	€ 1.819.889
Organisatie	€ 443.000
Kapitaalslasten	€ 33.000
Totaal kosten	€ 2.754.916
Target nog te acquireren uren	€ 919.935
Resultaat	€ -

De begroting is opgezet zoals vorig jaar, met aan de batenkant de zekere inkomsten (basistaken) en bijbehorende zekere kosten.

De target is weergegeven als nog te acquireren uren. De target wordt ingevuld met overige projecten. Eind 2024 is (evenals in voorgaande jaren) in het grootste deel van de target al voorzien met doorlopende meerjarige en nieuw ontwikkelde projecten.

b. Geplande besteding middelen (programma's en activiteiten)

Het Rijks- en provinciale beleid ten aanzien van het landschap in Drenthe zijn sterk in beweging. De beschikbare middelen zullen in de komende jaren vooral worden besteed aan het proces om bewoners, boeren en particuliere grondeigenaren nog meer te betrekken en initiatieven te begeleiden bij het beheer en onderhoud aan hun eigen landschap en leefomgeving. Daarnaast liggen er Rijks- en provinciale ambities en opgaven om de landschapskwaliteit in de provincie te herstellen/versterken (groenblauwe dooradering) en te komen tot een Basiskwaliteit Natuur in onze leefomgeving.

Daarnaast zijn en worden in overleg met de provinciale beleidsambtenaren projecten langs programmalijnen ontwikkeld die aansluiten bij de behoefte en beschikbare middelen in de samenleving. De wijze waarop dat gedaan kan worden en keuzes die daarbij moeten worden gemaakt zijn uitgewerkt in de toekomstparagraaf van het meerjarenbeleidsplan.

c. Beoogde resultaten

Het beoogde resultaat van het werkproces van LBD is een gestage toename van de hoeveelheid door vrijwilligers aan het onderhoud van het landschap bestede tijd en de kwalitatieve bijdrage aan landschap en natuur. Hierbij wordt vooral ingezet op het organiseren van bewoners- en dorpsnetwerken, waarin zowel ingezet wordt op meer betrokken grondeigenaren en vrijwilligers als op bestede tijd door reeds bestaande vrijwilligers.

Het beoogde resultaat in het landschap zelf is dat daarmee jaarlijks ongeveer eenzelfde hoeveelheid, of liefst nog meer, landschapselementen wordt onderhouden. In de praktijk vraagt dit de komende jaren vooral blijven investeren in de kwaliteit van het vrijwilligersnetwerk.

Een tweede (gelijkwaardig) resultaat is dat er projecten in voorbereiding, ontwikkeling en uitvoering zijn waarmee bijdragen worden geleverd aan de kwaliteit van het landschap en de daarin aanwezige natuur en de betrokkenheid van mensen daarbij in Drenthe.

d. Speerpunten 2025

Ondanks het stopzetten van het Nationaal Programma Landelijk gebied en daarmee samenhangend het Drentse Programma Landelijk Gebied (DPLG), blijven veel opgaven voor het agrarisch gebied overeind. Via het vervangende provinciale programma Toekomstbestendig Landelijk Gebied Drenthe (TLGD) gaat de provincie de komende jaren met gebiedspartners, agrariërs en inwoners aan de slag met het ontwikkelen van een toekomstbestendig en gezond Drents landelijk gebied voor haar inwoners. Voor Landschapsbeheer Drenthe beoogt dit programma een kapstok te worden voor programma's en projecten die in de komende jaren zullen gaan lopen, bijvoorbeeld gericht op realisatie van groenblauwe dooradering en Basis Kwaliteit Natuur. Voor LBD is de uitdaging daarin een passende positie te verwerven en samen met de provincie en andere partners uitvoeringsprojecten te programmeren die passen bij de aard en omvang van de Stichting LBD.

2024 is het laatste jaar van het lopende meerjarenbeleidsplan. Gezien de wisseling van de directeur-bestuurder in maart 2024, het pas in 2022 definitief vaststellen van de toekomstparagraaf van het meerjarenbeleidsplan en het huidige stadium van ontwikkeling van het TLGD ligt het meest in de rede om het meerjarenbeleidsplan met 1 jaar te verlengen en in de loop van 2025 een plan voor 2026-2030 op te stellen. 2024 zal dan vooral in het teken staan van:

- doorontwikkelen van het streekbeheer en de werkwijze met het groeiende netwerk van betrokken bewoners;
- het doorontwikkelen van het team projecten met visie en strategie op de diverse thema's;
- het oriënteren op en bestendigen van de positie in het TLGD en aanverwante processen t.b.v. een passende aard en omvang van uitvoeringsprojecten in de komende jaren.

Bijlage 1 Overzicht projecten besteding NPL middelen 2024

Titel project	Financiering Nationale Postcode Loterij	Toelichting project
Bijdrage LNL	€ 32.188,00	Jaarlijkse bijdrage koepelorganisatie LandschappenNL.
Boerenlandvogels	€ 4.000,00	Ondersteuning van de vrijwillige weidevogelmonitoring in Drenthe.
Bomenwacht	€ 10.000,00	Inzet op beheer en behoud van monumentale bomen in Drenthe.
Communicatie	€ 5.000,00	Communicatie uitingen over het werk van Landschapsbeheer Drenthe en het betrokken netwerk.
Extern netwerk	€ 5.000,00	Adviseren, bijdragen en beïnvloeden van het beleid van derden met betrekking tot de onderwerpen landschap/leefomgeving en bewonersparticipatie, het voorbereiden en doorontwikkelen van werkmethoden streekbeheer en projecten, en het afleggen van
Gereedschapbeheer regulier uitvoering	€ 600,00	Onderhoud, aanschaf en beheer van het gereedschapsdepot van LBD.
Gereedschapsbeheer professionaliserin	€ 2.104,00	Professionalisering van de ondersteuning en arbo instructies t.b.v. het vrijwilligersnetwerk.
Groenadvies	€ 1.000,00	Doorlopend beantwoorden van hulp- en adviesvragen van externen rondom de thema's natuur, landschap en cultuurhistorie.
Jaarplan Aa en Hunze	€ 3.132,00	Structurele ondersteuning van het groene vrijwilligersnetwerk in de gemeente Aa en Hunze.
Jaarplan Meppel	€ 4.711,00	Structurele ondersteuning van het groene vrijwilligersnetwerk in de gemeente Meppel.
Jaarplan VO Assen	€ 4.416,00	Structurele ondersteuning van het groene vrijwilligersnetwerk in de gemeente Assen.
Jaarplan VO BorgerOdoorn	€ 3.127,00	Structurele ondersteuning van het groene vrijwilligersnetwerk in de gemeente Borger-Odoorn.
Jaarplan VO Coevorden	€ 2.168,00	Structurele ondersteuning van het groene vrijwilligersnetwerk in de gemeente Coevorden.
Jaarplan VO DeWolden	€ 5.986,00	Structurele ondersteuning van het groene vrijwilligersnetwerk in de gemeente De Wolden.
Jaarplan VO Emmen	€ 3.866,00	Structurele ondersteuning van het groene vrijwilligersnetwerk in de gemeente Emmen.
Jaarplan VO Hoogeveen	€ 3.118,00	Structurele ondersteuning van het groene vrijwilligersnetwerk in de gemeente Hoogeveen.
Jaarplan VO MiddenDrenthe	€ 3.942,00	Structurele ondersteuning van het groene vrijwilligersnetwerk in de gemeente Midden-Drenthe.
Jaarplan VO Noordenveld	€ 3.134,00	Structurele ondersteuning van het groene vrijwilligersnetwerk in de gemeente Noordenveld.
Jaarplan VO Tynaarlo	€ 2.478,00	Structurele ondersteuning van het groene vrijwilligersnetwerk in de gemeente Tynaarlo.
Jaarplan VO Westerveld	€ 5.948,00	Structurele ondersteuning van het groene vrijwilligersnetwerk in de gemeente Westerveld.
Kerndata	€ 3.282,00	Jaarlijkse analyse van de resultaten/impact van het werk van Landschapsbeheer Drenthe.
Visie Landschap en cultuurhistorie	€ 8.888,00	Actualiseren van de LBD visie op het agrarisch cultuurlandschap van Drenthe.
VW AlgemeenNatuurwerkdag	€ 9.000,00	Jaarlijkse Natuurwerkdag, het grootste groene vrijwilligersevenement van Nederland.
Begraafplaatsen Emmen	€ 4.453,00	Adviseren van de gemeente Emmen bij het komen tot een methode voor het inventariseren en beheren van begraafplaatsen.
Boerenerven Valthe fase 2	€ 800,00	Investeren in behoud en herstel van het landschap van het agrarische cultuurlandschap van Valthe
Brinken Bokashi	€ 5.000,00	Pilotproject toepassing van Bokashi in de gemeeneten Noordenveld.
Detachering aardkundige waarden	€ 1.381,00	Advisering van de provincie Drenthe m.b.t. aardkundige vraagstukken.
Inboet	€ 5.000,00	Jaarlijkse investering in de inboet van bomen en struiken.
Inv WMD	€ 3.000,00	Advisering en inventarisatiewerk voor de Waterleiding Maatschappij Drenthe.
Joodse begraafplaats Zuidlaren	€ 1.514,00	Inzet op onderzoek en herstel van de Joodse begraafplaats in Zuidlaren.
Joodse Begraafplaatsen Veenhuizen	€ 4.000,00	Inzet op onderzoek en herstel van de Joodse begraafplaats in Veenhuizen.
Landschapsherstelproject Eelde-Paterswolde	€ 900,00	Investeren in behoud en herstel van het landschap van Eelde-Paterswolde op boerenerven en in het omringende agrarische cultuurlandschap.
MAC	€ 14.877,00	Strucurele monitoring van de landschapskwaliteit in referentiegebieden in Drenthe.
Noordergraf cursussen 2024-2025	€ 4.000,00	Kennisdeling rondom beheer en behoud van begraafplaatsen.
RCE	€ 3.173,00	Opstellen gebiedsbeschrijvingen van Drentse aardkundig waardevolle gebieden voor de RCE.
Steenen Aa en Hunze	€ 5.000,00	Inzet op verbetering van particuliere erven ten behoeve van de steenuil in de gemeente Aa en Hu
Stinzenflora Gemeente Tynaarlo	€ 4.000,00	Inzet op onderzoek, behoud en aanplant van stinzenflora in de gemeente Tynaarlo.
Uffelter Boervaartje 2021-2022	€ 3.316,00	In oude staat herstellen van het uffelter boervaartje.
Totaal	€ 187.500,00	

	<u>Pagina</u>
<u>JAARREKENING 2024</u>	
Bestuursverslag	2
Balans per 31 december 2024	3
Staat van baten en lasten 2024 opgesteld conform de categoriale indeling	4
Algemene toelichting	5
Toelichting op de balans per 31 december 2024	8
Toelichting op de staat van baten en lasten 2024 opgesteld conform de categoriale indeling	11
 <u>OVERIGE GEGEVENS</u>	
Resultaatbestemming	14
Controleverklaring	15
 <u>BIJLAGEN</u>	
Toelichting op de staat van baten en lasten 2024 opgesteld conform de functionele indeling	20
Projecten resultatenoverzicht basistaken	21
Projecten resultatenoverzicht overige projecten	23
Bestedingen Nationale Postcodeloterij	27
Format voor rapportage bezoldiging directie	28

Bestuursverslag

Het jaarverslag wordt ten kantore van de stichting gehouden.

BALANS PER 31 DECEMBER 2024
na bestemming resultaat

ACTIVA	31-12-2024		31-12-2023	
	€	€	€	€
<u>Immateriële vaste activa</u>				
Software		12.159		16.159
<u>Vaste activa</u>				
Meubilair en inventaris		44.745		71.484
<u>Viottende activa</u>				
Debiteuren	173.223		217.242	
Nog te ontvangen bijdrages projecten	813.466		1.369.780	
Overige vorderingen	96.219		74.207	
		1.082.908		1.661.229
Liquide middelen		1.960.268		1.710.482
Totaal activa		3.100.079		3.459.354
<u>PASSIVA</u>				
<u>Reserves</u>				
Continuïteitsreserve	1.025.843		1.032.014	
Bestemmingsreserve	46.250		46.250	
		1.072.093		1.078.264
<u>Kortlopende schulden</u>				
Belastingen en premies sociale verzekeringen	237.671		259.995	
Crediteuren	516.329		492.703	
Nog te besteden budgetten	1.044.444		1.352.627	
Overige schulden	229.542		275.765	
		2.027.986		2.381.091
Totaal passiva		3.100.079		3.459.355

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2024
OPGESTELD VOLGENS DE CATEGORIALE INDELING

	Realisatie 1-1-2024 <u>t/m 31-12-2024</u> €	Begroting 1-1-2024 <u>t/m 31-12-2024</u> €	Realisatie 1-1-2023 <u>t/m 31-12-2023</u> €
<u>BATEN</u>			
Subsidies en bijdrages projecten	3.490.889	3.642.180	3.326.636
Af: directe projectlasten	1.384.058	1.500.000	1.383.348
Dekkingsbijdrage projecten	2.106.831	2.142.180	1.943.288
<u>LASTEN</u>			
Personeel	1.758.624	1.737.180	1.640.470
Organisatie	339.154	370.000	354.056
Kapitaallasten	15.224	35.000	30.206
	2.113.002	2.142.180	2.024.732
<u>RESULTAAT</u>	-6.171	-	-81.445
Bestemming saldo 2024			
Mutatie continuïteits reserve	-6.171		
	-6.171		

ALGEMENE TOELICHTING

BEGROTING BOEKJAAR 2024

De begroting van het boekjaar 2024 betreft de financiële onderbouwing voor het boekjaar 2024. Uitgangspunt hierbij was de personele formatie, met bijbehorende organisatiekosten en kapitaallasten. Ook is in de begroting rekening gehouden met de redelijkerwijs te verwachten opbrengsten en met uit te besteden werk aan derden van een behoorlijke omvang.

DOELSTELLING/ACTIVITEITEN

Stichting Landschapsbeheer Drenthe is statutair gevestigd in de gemeente Assen. De doelstelling van de stichting is het samen met bewoners en eigenaren bijdragen aan de zorg voor het Drentse cultuurlandschap door het initiëren, stimuleren en coördineren, doen uitvoeren en uitvoeren van landschapsecologisch en cultuurhistorisch verantwoorde werkzaamheden. Hierbij staat herstel, behoud, aanleg en duurzame ontwikkeling van waardevolle landschapselementen centraal en worden waar mogelijk mensen ingeschakeld die een zwakke positie op de arbeidsmarkt innemen. De daadwerkelijke betrokkenheid en inzet van bewoners/vrijwilligers is zowel doel als middel. Voor het realiseren van de doelstelling is mede van belang het samenwerkingsverband met de provinciale zusterinstellingen en de koepel landschappenNL. Aan dit samenwerkingsverband is door de Nationale Postcodeloterij Nederland een "goed doel" status verleend. De instellingen in het samenwerkingsverband zijn hierdoor kanspels begunstigde geworden. Door de stichting worden de verkregen middelen van de Nationale Postcodeloterij Nederland ingezet als cofinanciering voor werkprocessen en kleinschalige projecten in het kader van de doelstelling. Hierdoor wordt de regionaal ondersteunende/adviserende rol versterkt, zoals het ondersteunen en begeleiden van vrijwilligersgroepen.

VESTIGINGSADRES, RECHTSVORM EN INSCHRIJFNUMMER HANDELSREGISTER

Stichting Landschapsbeheer Drenthe, een stichting, statutair gevestigd te Aa en Hunza is feitelijk gevestigd aan de Kloosterstraat 11, 9401KD te Assen en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 04088219.

PROJECTEN RESULTATENOVERZICHTEN

De projecten resultatenoverzichten zijn een onderdeel van de toelichting op de jaarrekening en geven informatie over de opbrengsten en kosten van de basistaken en de overige projecten. De kosten zijn hierbij onderverdeeld in directe projectkosten en personele inzet tegen kostprijzen op basis van het kostprijsstelsel van de stichting. Basistaken zijn hierbij met de provincie Drenthe overeengekomen taken, met veelal een jaarlijks terugkerend karakter en een vast budget. De overige projecten zijn meer incidenteel van aard, maar kunnen wel een meerjarig karakter hebben. De basistaken worden, behoudens eventuele cofinanciering, gesubsidieerd door de provincie Drenthe en de gemeentes. De projecten resultatenoverzichten zijn als bijlagen aan de jaarrekening toegevoegd.

BESTEDINGSOVERZICHT NATIONALE POSTCODE LOTERIJ

Het bestedingsoverzicht Nationale Postcode Loterij is ontleend aan het protocol Nationale Postcode Loterij bestedingen. In dit protocol zijn de afspraken tussen LandschappenNL als begunstigde en de provinciale stichtingen voor landschapsbeheer als medebegunstigden geregeld. Besteding door de provinciale stichtingen geschiedt op basis van een door LandschappenNL goed te keuren bestedingsplan. De in het bestedingsplan opgenomen projecten worden hiermee geoordeeld en de aan de projecten gekoppelde budgetten dienen in het boekjaar te zijn besteed. Binnen een bestedingsplan mogen budgetten in verband met over- of onderbesteding worden herverdeeld over de projecten. Het bestedingsoverzicht postcodeloterijgelden is een onderdeel van de toelichting op de jaarrekening.

BTW

De Belastingdienst heeft op 1 augustus 2011 beoordeeld dat Stichting Landschapsbeheer Drenthe Btw-plichtig is.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen en inrichtingseisen zoals deze zijn vastgelegd in RJK C1. Daarnaast is de richtlijn voor organisaties zonder winstoogmerk (Richtlijn 640) van toepassing.

De jaarrekening is opgesteld naar de grondslag van historische kosten.

De activa en passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders is aangegeven.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Baten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten en risico's, die hun oorsprong vinden vóór balansdatum, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van Stichting Landschapsbeheer Drenthe zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het desbetreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde. Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen, wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting op de 'Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen'. Stichting Landschapsbeheer Drenthe maakt geen gebruik van financiële derivaten.

Vreemde valuta

De posten in de jaarrekening van Stichting Landschapsbeheer Drenthe worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de economische omgeving waarin de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten voornamelijk uitoefent (de functionele valuta). De jaarrekening is opgesteld in euro's; dit is zowel de functionele als de presentatie valuta van Stichting Landschapsbeheer Drenthe.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Vaste activa

De vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Vlottende activa

Vorderingen worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Handelsvorderingen worden na de eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

De individuele onderhanden projecten waarvoor een beschikking is afgegeven door de financier en die aan het eind van het jaar nog niet gereed zijn, worden gepresenteerd als het saldo van de nog te ontvangen bijdrages minus de nog te besteden budgetten. Voorzover dit bedrag een vordering is wordt deze gepresenteerd onder de vlottende activa en zover het een schuld is wordt deze gepresenteerd onder de kortlopende schulden. In de toelichting op deze balansposten wordt een nadere specificatie gegeven van de bedragen per categorie financier: Provincie, gemeenten en derden. Ultimo boekjaar wordt voor individuele projecten waarvoor een dekkingstekort wordt verwacht een voorziening getroffen.

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden, wissels, cheques en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekeningcourantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde

Reserves

Het eigen vermogen wordt gesplitst in:

- continuïteitsreserve
- bestemmingsreserves

De continuïteitsreserve dient als buffer voor eventuele exploitatieverliezen in enig boekjaar, alsmede ter financiering van de vaste activa en het werkkapitaal.

Bestemmingsreserves zijn afgezonderde reserves met een specifieke bestemming op basis van daartoe strekkende bestuursbesluiten. De vorming en benutting van deze reserves geschiedt via de resultaatbestemming.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden dienen bij de eerste verwerking gewaardeerd te worden tegen de reële waarde. Kortlopende schulden worden na de eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Daar waar geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Categoriale indeling

De staat van baten en lasten is ingedeeld volgens de categoriale indeling.

Bij de categoriale indeling wordt het resultaat bepaald door de subsidies en bijdragen die aan 2024 zijn toegerekend te verminderen met directe projectkosten, personeelskosten, organisatiekosten en kapitaallasten.

Subsidies en bijdrages projecten

De toerekening van de subsidies en bijdrages aan de exploitatie is gebaseerd op tijdsevenredigheid en/of gemaakte kosten, afhankelijk van de gestelde voorwaarden in de onderliggende subsidietoekenningen en toegezegde bijdrages. Onder gemaakte kosten wordt verstaan de directe projectkosten en de in het boekjaar gemaakte uren tegen kostprijsuurtarieven op basis van het kostprijsstelsel van Stichting Landschapsbeheer Drenthe. Het kostprijsstelsel is gebaseerd op bedrijfseconomische criteria.

Directe projectkosten

Dit betreffen de door derden in rekening gebrachte kosten voor werkzaamheden, diensten en producten die specifiek betrekking hebben op de projecten.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi) publieke sector (WNT) heeft de stichting zich gehouden aan de beleidsregels toepassing WNT.

Organisatielasten

In de realisatiecijfers betreft dit de huisvestingslasten, bureaulasten en algemene lasten welke door de organisatie worden gemaakt en welke niet een direct verband hebben met de uit te voeren taken.

Kapitaallasten

In de realisatiecijfers betreft dit de afschrijvingen op vaste activa, de rentelasten en of baten en soortgelijke kosten van aan de stichting ter beschikking gestelde kredietfaciliteiten.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2024

Vaste activa

Algemeen: Alle vaste activa zijn dienstbaar aan de doelstelling van de stichting.

Software

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Boekwaarde	16.159	15.517
Investerings/desinvesterings	-	4.220
	16.159	19.737
Afschrijvingen	4.000	3.578
Boekwaarde	12.159	16.159
Aanschafwaarde	20.000	20.000
Cumulatieve afschrijvingen	7.841	3.841
Boekwaarde	12.159	16.159

Meubilair en inventaris:

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Boekwaarde	71.484	93.478
Investerings/desinvesterings	-	4.995
	71.484	98.473
Afschrijvingen	26.739	26.989
Boekwaarde	44.745	71.484
Aanschafwaarde	397.326	397.326
Cumulatieve afschrijvingen	352.581	325.842
Boekwaarde	44.745	71.484

Het gehanteerde afschrijvingspercentage is 20%

Vlottende activa

Debiteuren:

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Vorderingen op debiteuren	173.223	217.242
	173.223	217.242

Een voorziening voor oninbaarheid wordt niet noodzakelijk geacht.

Nog te ontvangen bijdrages projecten:

De nog te ontvangen bijdrages projecten betreft ontvangen subsidietoekenningen minus nog te besteden budgetten OHW en nog te factureren bedragen aan eigenaren en gemeenten.

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Provincie	418.955	850.473
RVO	300.759	185.162
Gemeenten	14.714	24.713
Derden	79.038	309.432
	813.466	1.369.780

Overige vorderingen :

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
SAZAS	38.467	44.514
Rente	15.217	-
Overige	42.535	29.693
	96.219	74.207

Liquide middelen :

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Kas	1.301	270
Rabobank	856.484	637.760
Rabobank spaarrekening	602.483	2.483
Spaarrekening SNS	-	42.662
KNAB	-	1.027.307
Triodosbank	500.000	-
	<u>1.960.268</u>	<u>1.710.482</u>

De hoogte van de post liquide middelen wordt veroorzaakt door de continuïteitsreserve en het feit dat we voor een aantal projecten voorschotten hebben ontvangen.

De liquide middelen staan geheel ter vrije beschikking van de stichting.

In het saldo bij de Triodos bank zijn twee deposito's (2x € 250.000) begrepen met looptijden van één, respectievelijk twee jaar, met verschillende aanvangsdata.

Reserves

Continuïteitsreserve:

Het verloop van de continuïteitsreserve is als volgt :

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Stand per 1 januari	1.032.014	1.113.460
Uit resultaatverwerking	-6.171	-81.446
	<u>1.025.843</u>	<u>1.032.014</u>

De continuïteitsreserve is een vrij ter beschikking staande reserve aan de stichting.

Van de continuïteitsreserve is € 500.000,- in deposito gezet. Deze reserve vormt het beschikbare vermogen van de stichting voor de financiering van de vaste activa en het werkkapitaal. Het bestuur heeft de minimale omvang van de continuïteitsreserve vastgesteld op circa € 1.000.000,- dit betreft de omvang van het ingeschatte weerstandsvermogen van de stichting.

Cijfermatig is voorgaande als volgt weer te geven:

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Continuïteitsreserve	1.025.843	1.032.014
Vastgelegd in vaste activa	44.745	71.484
Beschikbaar voor financiering van het werkkapitaal	<u>981.098</u>	<u>960.530</u>

Bestemmingsreserve:

Het verloop van de bestemmingsreserve is als volgt :

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Stand per 1 januari	46.250	46.250
Ottrekking uit resultaatbestemming	-	-
Toevoeging uit resultaatbestemming	-	-
	<u>46.250</u>	<u>46.250</u>

Met betrekking tot de Bomenwacht is voor onvoorziene omstandigheden zoals stormschade een bestemmingsreserve opgenomen. Ultimo boekjaar bedraagt het saldo van deze bestemmingsreserve € 46.250. De omvang van deze reserve is gebaseerd op een schatting van de directie.

Kortlopende schulden

Belastingen en premies :

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Loonheffing	37.317	38.323
PAWW	-290	-181
Sociale lasten en pensioenpremies	38.523	31.323
Omzetbelasting	162.121	190.530
	<u>237.671</u>	<u>259.995</u>

Crediteuren:

Schulden aan crediteuren

516.329	492.703
<u>516.329</u>	<u>492.703</u>

Nog te besteden budgetten:

De nog te besteden budgetten bestaan uit de subsidies toekenningen minus de reeds gemaakte kosten OHW.

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Provincie	732.140	1.172.118
RVO	43.405	29.997
Gemeenten	116.943	89.591
Derden	143.396	60.921
	8.560	-
	<u>1.044.444</u>	<u>1.352.627</u>

Overige schulden :

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Vakantiegeldreservering (inclusief werkgeverslasten)	70.216	70.974
ADV- en vakantierechten (inclusief werkgeverslasten)	129.226	173.897
Reservering accountantskosten en advieskosten	15.000	15.250
Overige	15.100	15.644
	<u>229.542</u>	<u>275.765</u>

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Landelijke samenwerking:

Door Stichting Landschapsbeheer Drenthe wordt landelijk samengewerkt met de andere provinciale instellingen voor landschapsbeheer en Landschappen NL. Doel van de samenwerking is onder meer een gezamenlijke profilering richting subsidieverstrekken en andere relevante partijen. LandschappenNL is in dit verband de uitvoerende partij. Door de provinciale instellingen wordt arbeidsinzet geleverd voor de landelijke overleggen en financieel bijgedragen in de kosten van LandschappenNL ter zake. De jaarlijkse bijdrage van Landschapsbeheer Drenthe bedraagt € 60.187,- exclusief de personele inzet. Van dit bedrag wordt € 32.187,- betaald door NPL de resterende € 28.000,- zit in het uurtarief verwerkt (zie organisatiekosten algemene lasten).

Huurovereenkomst:

Door de stichting is met Het Drents Landschap een huurovereenkomst afgesloten voor het kantoorpand Kloosterstraat 9-11 te Assen voor een periode van 5 jaar, ingaande 1 juli 2016, voor een huurprijs, inclusief energiekosten en servicekosten, van € 31.980,- per jaar, excl. BTW. De huurprijs wordt jaarlijks aangepast aan de hand van maandprijsindexcijfer volgens de consumentenprijsindex.

De huurprijs tot 1 juli 2025 is € 43.534,44 per jaar

Door de stichting is met Vanboeijen een bruikleen overeenkomst afgesloten voor de werkschuur Nijend 18a te Anderen voor onbepaalde tijd, voor een bruikleen vergoeding van € 5.208,72 per jaar

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2024 OPGESTELD CONFORM DE CATEGORIALE INDELING

ALGEMEEN

BATEN

Subsidies en bijdragen projecten:

	Realisatie 1-1-2024 t/m 31-12-2024	Begroting 1-1-2024 t/m 31-12-2024	Realisatie 1-1-2023 t/m 31-12-2023
	€	€	€
Provincie Drenthe	2.123.506	2.000.000	1.780.478
Gemeenten	521.514	730.000	697.044
Nationale Postcode Loterij	187.500	187.500	187.499
Eigenaren	445.799	374.680	388.048
RVO	189.605	350.000	250.107
Gerealiseerde opbrengsten overige	22.965		23.460
	3.490.889	3.642.180	3.326.636

Directe projectlasten:

Overige projecten directe projectkosten	902.406	700.000	629.151
Landschapsbeheer Nederland	32.187	-	27.697
Basistaken directe projectkosten	449.465	800.000	726.500
	1.384.058	1.500.000	1.383.348

Dekkingsbijdrage projecten:

	2.106.831	2.142.180	1.943.288
--	------------------	------------------	------------------

De dekkingsbijdrage projecten is het saldo van de projectbaten (subsidies en bijdrages projecten) en de directe projectlasten. De omvang van de projectbaten en directe projectlasten kunnen sterk fluctueren door met name uitbesteed werk aan derden. De dekkingsbijdrage projecten kan dan ook gezien worden als de netto projectopbrengst waaruit de personele inzet van de stichting, inclusief bijkomende lasten, gefinancierd moet worden. Met de aansluiting tussen de categorale exploitatierekening en de functionele resultatenoverzichten basistaken en overige projecten kan de financiering van de personele inzet van de stichting zichtbaar worden gemaakt:

	Realisatie 1-1-2024 t/m 31-12-2024	Begroting 1-1-2024 t/m 31-12-2024	Realisatie 1-1-2023 t/m 31-12-2023
	€	€	€
De gerealiseerde opbrengsten zijn als volgt opgebouwd:			
Toegezegde bijdragen Basistaken	1.653.893		1.654.791
Toegezegde bijdragen Overige Projecten	3.355.395		2.969.770
Totaal toezeggingen boekjaar	5.009.288	0	4.624.561
Doorgeschoven naar volgend boekjaar	-1.574.243		-1.349.082
Totaal gerealiseerde opbrengsten	3.435.045	0	3.275.479

Het verschil met de totale subsidies en bijdragen projecten betreft de overige gerealiseerde opbrengsten van € 22.965

In combinatie met een deel van de ontvangen bijdrage Nationale Postcode Loterij van € 32.187 welke verstrekt wordt ter financiering van een deel van de jaarlijkse contributie van Landschappen NL.

Lasten

In kostprijs te dekken lasten:

Lasten
Personeel
Organisatie
Kapitaallasten

Realisatie 1-1-2024 t/m 31-12-2024	Begroting 1-1-2024 t/m 31-12-2024	Realisatie 1-1-2023 t/m 31-12-2023
€	€	€
1.758.624	1.737.180	1.640.470
339.154	370.000	354.057
15.224	35.000	30.206
2.113.002	2.142.180	2.024.733

Personele inzet tegen kostprijzen:

Basistaken
Overige projecten
Totaal

1.204.427	1.145.847	1.128.174
780.851	996.333	769.467
1.985.278	2.142.180	1.897.641

In kostprijs te dekken lasten

Dekkingsoverschot
Resultaat projecten
Diverse baten en lasten
Resultaat boekjaar

2.113.002	2.142.180	2.024.733
-127.724	-	-127.091
98.588	-	22.185
22.965	-	23.460
-6.171	-	-81.446

Gerealiseerde ureninzet personeel op projecten

22.965 24.255 19.844

gemiddeld tarief per uur

86,45 88,32 81,40

LASTEN

Personeel :

Brutosalarislasten
Werkgeverslasten
Mutatie vakantiegeldreservering en ADV- en vakantierechten
Ontvangen ziektegeld
Overige personeelskosten
Wervingskosten directeur
Subtotaal

Realisatie 1-1-2024 t/m 31-12-2024	Begroting 1-1-2024 t/m 31-12-2024	Realisatie 1-1-2023 t/m 31-12-2023
€	€	€
1.277.374	1.216.500	1.191.580
542.899	499.680	495.345
-44.694	-	53.934
-65.234	-9.000	-152.524
48.279	30.000	27.307
-	-	24.828
1.758.624	1.737.180	1.640.470

Er is € 21.444,- meer aan personeelskosten gemaakt dan was begroot. De brutosalariskosten waren fors hoger dan begroot. Dit komt oa. door tijdelijke dubbele directeurskosten. Er zijn echter ook verlof uren uit betaald. De werkgeverslasten waren ook hoger dan begroot. Iets hogere tarieven en hogere brutosalariskosten. De vakantie rechten zijn behoorlijk lager dan begroot. Er is afscheid genomen van een aantal collega's die behoorlijk wat verlof uren hadden opgebouwd. Het ziekteverzuim was fors hoger dan begroot waardoor er veel meer ziektegeld is ontvangen. De overige personeelskosten zijn hoger dan begroot. Dit komt oa. door een vrij hoge post aan coachings kosten

Het gemiddeld aantal fte's in dienst van de stichting bedroeg

22,5 21,62 22,5

Voor de salariskosten directeur inclusief pensioenlasten wordt verwezen naar de WNT verantwoording welke hierna is opgenomen.

De leden van de Raad van Toezicht hebben geen bezoldiging genoten en tevens zijn aan de leden geen leningen, garanties of voorschotten verstrekt.

Organisatie :

Huisvestingslasten

Huur kantoor
Energie en water
Overige huisvestingslasten

Realisatie 1-1-2024 t/m 31-12-2024	Begroting 1-1-2024 t/m 31-12-2024	Realisatie 1-1-2023 t/m 31-12-2023
€	€	€
34.562	36.000	34.485
7.500	8.000	7.475
17.455	23.000	21.936
59.517	67.000	63.896

Bureaulasten

Telefoon
Kantoorartikelen, kopieerkosten en drukwerk
Dienstreizen personeel
Automatisering

13.799	14.000	12.264
11.620	12.000	13.488
105.743	120.000	121.247
51.730	45.000	61.183
182.892	191.000	208.182

Algemene lasten

Verzekeringen en belastingen
Accountantskosten
Adviseurs/vervangingskosten
Bijdrage Landschapsbeheer Nederland
Overige

10.277	12.000	9.548
26.525	20.000	17.240
4.114	20.000	6.400
28.000	28.000	28.000
27.829	32.000	20.791
96.745	112.000	81.979

Totaal organisatiekosten

339.154	370.000	354.056
----------------	----------------	----------------

De totale organisatiekosten zijn lager dan begroot. Er zijn echter grote verschillen per onderdeel. De algemene lasten zijn lager dan begroot. De post adviseurskosten is weinig gebruikt. De accountantskosten zijn fors hoger dan begroot. Nieuwe manier van kosten berekenen. De bureau lasten zijn lager dan begroot. Er zijn minder dienstreizen gemaakt dan begroot. De automatiseringskosten zijn hoger dan begroot. Implementatie van pakketten kost meer tijd dan verwacht. De huisvestingslasten zijn lager dan begroot. De overige huisvestingslasten vallen lager uit oa. door een lagere schoonmaak frequentie.

Kapitaallasten en - baten

Afschrijving meubilair en inventaris	30.739	35.000	30.567
Rentebaten	-15.515	-	-361
Totaal kapitaallasten	15.224	35.000	30.206

De kapitaalslasten vallen veel lager uit dan begroot. Da afschrijvingen zijn lager dan begroot. Bij het maken van de begroting was er van uitgegaan dat er geen rente opbrengsten zouden zijn. Echter in 2024 werd er weer rente uitbetaald. Door de hoogte van de liquidemiddelen werd dit toch nog een noemenswaardig bedrag.

WNT-verantwoording 2024 Stichting Landschapsbeheer Drente

De WNT is van toepassing op Stichting Landschapsbeheer Drenthe. Het voor Stichting Landschapsbeheer Drenthe toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000.

Bezoldiging topfunctionarissen

Gegevens 2024		
bedragen x € 1	F.T.L.M. de Gruijter	N. vom Bruch
Functiegegevens	adviseur*	directeur/bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 -30/6	01/03 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,8	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	61.918	79.740
Beloningen betaalbaar op termijn	11.699	12.665
<i>Subtotaal</i>	<i>73.617</i>	<i>92.405</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	92.945	195.337
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	73.617	92.405
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijving al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2023		
	F.T.L.M. de Gruijter	N.vom Bruch
Functiegegevens	directeur/bestuurder	directeur/bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 – 31/12	-
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,9	-
Dienstbetrekking?	ja	-
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	91.188	-
Beloningen betaalbaar op termijn	15.967	-
<i>Subtotaal</i>	<i>107.155</i>	<i>-</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	200.070	-
Bezoldiging	107.155	-

* Functionaris wordt aangemerkt als topfunctionaris tot uiterlijk 01-03-2028 in verband met zijn eerdere functie als directeur/bestuurder tot 01-02-2024.

Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 2.100 of minder

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE 2024	FUNCTIE 2023
K. Smid	Voorzitter Raad van Toezicht	Voorzitter Raad van Toezicht
M. van der Pauw	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht
C. Kool	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht
C. Wiersma	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht
P.M. Broekema	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht
E. Meijles	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht
F. Hoving	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht
A. Lukkes (t/m mei 2023)	-	Lid Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht bij Stichting Landschapsbeheer Drenthe betreffen onbezoldigde functies.

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2024 OPGESTELD CONFORM DE FUNCTIONELE INDELING

Jaarrekening 2024

		Basistaken	Jaarplannen	Cultuurhistorie	Soorten OV	Totaal	Adm Beheer	Totaal
Personeelslasten	1.500.229	416.441	493.717	418.698	171.374	1.500.229	258.451	1.758.679
Huisvestingslasten	50.774	14.094	16.710	14.171	5.800	50.774	8.747	59.521
Bureaulasten	155.971	43.295	51.329	43.530	17.817	155.971	26.870	182.841
Algemene lasten	82.481	22.895	27.144	23.020	9.422	82.481	14.209	96.690
Kapitaallasten	13.026	3.616	4.287	3.635	1.488	13.026	2.244	15.270
	1.802.481	500.341	593.186	503.053	205.901	1.802.481	310.521	2.113.002

Begroting 2024

		Basistaken	Jaarplannen	Cultuurhistorie	Soorten OV	Totaal	Adm Beheer	Totaal
Personeelslasten	1.541.795	430.325	394.377	480.548	236.545	1.541.795	195.385	1.737.180
Huisvestingslasten	57.412	16.024	14.686	17.894	8.808	57.412	9.588	67.000
Bureaulasten	175.957	49.111	45.008	54.843	26.996	175.957	15.043	191.000
Algemene lasten	101.212	28.249	25.889	31.546	15.528	101.212	10.788	112.000
Kapitaallasten	30.973	8.645	7.923	9.654	4.752	30.973	4.027	35.000
	1.907.350	532.354	487.883	594.484	292.629	1.907.350	234.830	2.142.180

Jaarrekening 2023

		Basistaken	Jaarplannen	Cultuurhistorie	Soorten OV	Totaal	Adm Beheer	Totaal
Personeelslasten	1.398.921	415.980	436.300	391.653	154.988	1.398.921	246.467	1.645.388
Huisvestingslasten	54.241	16.129	16.917	15.186	6.009	54.241	9.556	63.797
Bureaulasten	176.801	52.573	55.141	49.498	19.588	176.801	31.149	207.950
Algemene lasten	65.838	19.578	20.534	18.433	7.294	65.838	11.600	77.438
Kapitaallasten	25.642	7.625	7.997	7.179	2.841	25.642	4.518	30.160
	1.721.443	511.884	536.889	481.949	190.721	1.721.443	303.290	2.024.733

Naam:	S. Pronk	Functie:	Plaatvervangend directeur	Naam:	F. Hoving	Functie:	Voorzitter Raad van Toezicht
Plaats:	Assen	Datum:	23 juni 2025	Plaats:	Assen	Datum:	23 juni 2025
Handtekening:				Handtekening:			

Naam:	C. Kool	Functie:	Lid Raad van Toezicht	Naam:	M. van der Pauw	Functie:	Lid Raad van Toezicht
Plaats:	Assen	Datum:	23 juni 2025	Plaats:	Assen	Datum:	23 juni 2025
Handtekening:				Handtekening:			

Naam:	C. Wiersm	Functie:	Lid Raad van Toezicht	Naam:	P.M. Broekema	Functie:	Lid Raad van Toezicht
Plaats:	Assen	Datum:	23 juni 2025	Plaats:	Assen	Datum:	23 juni 2025
Handtekening:				Handtekening:			

OVERIGE GEGEVENS

RESULTAATBESTEMMING

Vooruitlopend op de besluitvorming door het Bestuur is het resultaat over 2024 als volgt in de jaarrekening 2024 verwerkt:

Bestemming saldo 2024

Mutatie continuïteits reserve	-6.171
-------------------------------	--------

<u><u>-6.171</u></u>

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting Landschapsbeheer Drenthe

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Landschapsbeheer Drenthe te Assen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening op de pagina's 44 tot en met 56 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Landschapsbeheer Drenthe per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en in overeenstemming met de bepalingen bij en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. de staat van baten en lasten over 2024; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Landschapsbeheer Drenthe zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, die bestaat uit:

- Bestuursverslag (pagina 2 tot en met 43); en
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat en alle informatie bevat die op grond van RJ-richtlijn 640 organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de WNT is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT). Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Assen, 23 juni 2025

Moore MKW Audit B.V.

E.J. ter Wijlen MSc RA

BIJLAGEN

Basistaken 2024 realisatie	KOSTEN			FINANCIERING						
	Personele inzet	Directe projectkosten	Totaal kosten	Provincie	Gemeenten	RVO SNN	Derden	NPL	Totaal baten	Saldo
Uitvoerbeheer										
Bomenwacht	90.351,28	108.217	198.569	20.000	116.903		51.665	10.000	198.568	-0
GroenAdvies	5.389,75	28	5.417	4.326			91	1.000	5.417	-0
Boerenlandvogels	48.858,57	7.041	55.900	51.900				4.000	55.900	0
Soortenbeheer	39.859,92	2.718	42.578	42.355			222		42.577	-0
Bescherming Knoflookpad	9.972,27	4.670	14.642	14.642					14.642	-0
Communicatie jaarplannen	0,00		0						0	0
Communicatie en educatie	13.907,26	11.883	25.790	20.790				5.000	25.790	-0
Extern netwerk	63.719,69	4.367	68.087	63.087				5.000	68.087	-0
Geovisia	34.347,25	18.001	52.348	50.848			1.500		52.348	0
Project en methodiekontwikkeling	30.098,66	764	30.863	30.000			863		30.863	0
Visie Landschap en Cultuurlandschap	8.888,00		8.888					8.888	8.888	0
Teamoverleg Projecten	40.773,51	139	40.912	40.912					40.912	-0
Teamoverleg Streekbeheer	16.999,64		17.000	17.000					17.000	0
Vrijwilligerswerk Algemeen	7.389,03	4.963	12.352	11.880			472		12.352	-0
Arbo vrijwilligerswerk	12.952,01		12.952	12.952					12.952	-0
Kerndata 2021	24.230,91		24.231	20.949				3.282	24.231	0
Algemeen cursussen vrijwilligerswerk	1.705,00	1.275,00	2.980	1.980	1.000				2.980	0
Zaagcursus	7.933,50	27.178,00	35.112	11.512			23.600		35.112	0
Snoeicursus	10.181,01	340,50	10.522	8.910	1.500		112		10.522	0
Zeiscursus	5.111,76	4.143,01	9.255	7.755	1.500				9.255	0
Bloemenweides	4.428,76	1.035,80	5.465	3.465	2.000				5.465	0
Arbo Cursus	8.580,00		8.580	8.580					8.580	0
Werken op hoogte	1.897,25		1.897	1.897					1.897	-0
Vrijwilligers evenementen	990,38		990	990					990	-0
Vrijwilligersdag	11.474,92	1.025,50	12.500	12.500					12.500	-0
Boomfeestdag	3.987,39	1.330,62	5.318	4.213			1.106		5.318	0
Ladderkeuring	1.419,88	1.010,32	2.430	2.430					2.430	-0
Gereedschapsbeheer uitleen	16.274,90	26.665,92	42.941	42.141			200	600	42.941	0
Gereedschapsbeheer professionalisering	2.103,76		2.104					2.104	2.104	-0
Natuurwerkdag	27.256,70	6.877,34	34.134	19.134	6.000			9.000	34.134	-0
Jaarplan Aa en Hunze	43.345,01	25.972,37	69.317	29.758	36.258		170	3.132	69.317	0
Jaarplan Assen	48.525,29	42.680,22	91.206	41.950	41.950		2.891	4.416	91.206	0
Jaarplan Borger-Odoorn	38.263,01	28.009,36	66.272	29.709	31.260		2.176	3.127	66.273	0
Jaarplan Coevorden	44.999,51	15.091,95	60.091	20.594	37.276		54	2.168	60.092	0
Jaarplan Emmen	42.067,76	35.873,47	77.941	36.666	36.666		743	3.866	77.941	0
Jaarplan Hoogeveen	45.100,15	15.583,30	60.683	28.481	28.481		603	3.118	60.683	-0
Jaarplan Meppel	72.271,41	30.943,45	103.215	49.222	49.222		61	4.710	103.215	-0
Jaarplan Midden Drenthe	62.449,00	17.958,82	80.408	38.233	38.233			3.942	80.408	0
Jaarplan Noordenveld	39.649	23.611	63.260	29.763	29.763		600	3.134	63.260	-0
Jaarplan Tynaarlo	40.376	13.482	53.858	27.838	23.542			2.478	53.858	-0
Jaarplan Westerveld	81.530	38.303	119.832	56.511	56.511		862	5.948	119.832	-0
Jaarplan De Wolden	94.768	25.596	120.364	56.868	56.868		641	5.986	120.364	0
Totalen	1.204.426	546.778	1.751.205	972.740	594.933		88.631	94.899	1.751.202	-0

Resultaatoverzicht BT

Basistaken	551.083	233.673	784.756	527.148	128.903	0	79.831	48.874	784.755	-0
Jaarplannen	653.343	313.105	966.449	445.593	466.030	0	8.800	46.025	966.449	-0
	1.204.426	546.778	1.751.205	972.740	594.933	0	88.631	94.899	1.751.203	-0

Basistaken 2023 begroting										
	Personele inzet	Directe projectkosten	Totaal kosten	Provincie	Gemeenten		Derden	NPL	Totaal baten	Saldo
Bomenwacht	111.706	86.000	197.706	20.000	106.000		48.000	10.000	184.000	-13.706
Boerenlandvogels	48.143	11.320	59.463	56.900					56.900	-2.563
GroenAdvies	9.326		9.326	4.325				5.000	9.325	-1
Soortenbeheer	44.873	1.500	46.373	47.355					47.355	983
Bescherming Knoflookpad	11.422	3.500	14.922	14.642					14.642	-280
Communicatie en educatie	21.120	7.170	28.290	23.290				5.000	28.290	0
Extern netwerk	64.487		64.487	64.487					64.487	0
Geovisia	39.232	12.030	51.262	55.848					55.848	4.587
Project en methodieontwikkeling	36.212		36.212	37.000					37.000	788
Visie Landschap en Cultuurlandschap	8.888		8.888	8.888					8.888	0
Teamoverleg Projecten	45.912		45.912	45.912					45.912	0
Teamoverleg Streekbeheer	16.598		16.598	17.000					17.000	402
Vrijwilligerswerk Algemeen	11.880		11.880	11.880					11.880	0
Arbo vrijwilligerswerk	12.953		12.953	12.952					12.952	-1
Kerndata 2021	24.231		24.231	24.231					24.231	0
Algemeen cursussen vrijwilligerswerk	1.980		1.980	1.980					1.980	0
Zaagcursus	11.512		11.512	11.512					11.512	0
Snoeicursus	8.910		8.910	8.910					8.910	0
Zeiscursus	7.755		7.755	7.755					7.755	0
Bosmaaier			0						0	0
Bloemenweides	3.456		3.456	3.465					3.465	9
Arbo Cursus	8.580		8.580	8.580					8.580	0
Werken op hoogte	1.898		1.898	1.897					1.897	-1
Vrijwilligers evenementen	990		990	990					990	0
Vrijwilligersdag	8.617	5.000	13.617	12.500					12.500	-1.117
Boomfeestdag	3.713	500	4.213	4.213					4.213	0
Ladderkeuring	1.980	450	2.430	2.430					2.430	0
Gereedschapsbeheer uitleen	17.820	22.367	40.187	40.187					40.187	0
Gereedschapsbeheer professionalisering	10.560		10.560	10.560					10.560	0
Natuurwerkdag	27.784	8.850	36.634	21.635	6.000			9.000	36.635	1
Jaarplan Aa en Hunze	47.064	22.050	69.114	29.758	36.258			3.132	69.147	34
Jaarplan Assen	53.352	34.050	87.402	41.950	41.950			4.416	88.315	913
Jaarplan Borger-Odoorn	35.532	30.138	65.670	29.709	29.709			3.127	62.545	-3.125
Jaarplan Coevorden	44.772	15.250	60.022	20.954	37.276			2.168	60.398	376
Communicatie jaarplannen			0						0	0
Jaarplan Emmen	46.441	30.750	77.191	36.666	36.666			3.866	77.199	8
Jaarplan Hoogeveen	47.257	15.050	62.307	29.617	29.617			3.118	62.352	45
Jaarplan Meppel	77.925	31.350	109.275	52.917	52.917		36	4.710	110.580	1.305
Jaarplan Midden Drenthe	62.757	15.000	77.757	37.439	37.439			3.942	78.820	1.063
Jaarplan Noordenveld	41.619	21.050	62.669	29.763	29.763			3.134	62.660	-9
Jaarplan Tynaarlo	38.337	11.200	49.537	23.542	23.542			2.478	49.562	25
Jaarplan Westerveld	92.530	26.550	119.080	56.511	56.511			5.948	118.970	-110
Jaarplan De Wolden	91.695	28.050	119.745	56.868	56.868			5.986	119.723	-22
Totaal	1.301.813	439.175	1.740.988	1.027.017	580.516		48.036	75.025	1.730.594	-10.394

Resultaatoverzicht BT

Basistaken	622.534	158.687	781.221	581.323	112.000	0	48.000	29.000	770.323	-10.899
Jaarplannen	679.279	280.488	959.767	445.694	468.516	0	36	46.025	960.272	505

1.301.813	439.175	1.740.988	1.027.017	580.516		48.036	75.025	1.730.594	-10.394
------------------	----------------	------------------	------------------	----------------	--	---------------	---------------	------------------	----------------

Toelichting op de Basistaken

Begrotingen Basis Taken.

De Provincie Drenthe en Landschapsbeheer Drenthe hebben op hoofdlijnen afgesproken hoe het door de Provincie Drenthe beschikte geld verdeeld wordt.

De project begrotingen zijn door verschillende medewerkers opgesteld. Deze begrotingen met de bij behorende saldo's zijn goedgekeurd door het ST.

In de begrotingen is er al rekening meegehouden dat er een bedrag uit het Investeringsbudget 2020/2024 is toegekend.

Aangezien het totaal van de begrotingen binnen de afspraken die met de Provincie Drenthe zijn gemaakt vallen levert dit geen probleem op.

Gerealiseerde resultaten Basis Taken.

Het uitgangspunt bij de Basis Taken is dat er geen positief saldo over het totaal van de projecten mag zijn. Vandaar dat de saldo's over de projecten nul of negatief is.

Overige projecten 2024 realisatie

Cultuurhistorie en landschap

KOSTEN			FINANCIERING							
Personele inzet	Directe projectkosten	Totaal kosten	Provincie	Gemeenten	RVO SNN	Derden	NPL	Doorgeschoven	Totaal baten	Saldo
Kleine Bomenproject	15.299	50.098	65.397	10.520		65.112		-10.235	65.397	0
Poelenwacht	3.960	3.480	7.440			10.000		-2.560	7.440	0
Parels van Assen	668		668	5.408		7.480		-12.220	668	0
Eiken Prosessie Rups	5.369	4.203	9.572	26.343					26.343	16.772
Inboet	973	1.867	2.840				5.000	-2.160	2.840	0
Mensige uitvoer	482	-3.300	-2.818	5.816		1.351		-9.985	-2.818	0
MAC	14.044	833	14.877				14.877		14.877	0
Doorontwikkeling Streekbeheer	16.391	21.961	38.352	57.000		57.298		-75.945	38.353	0
Weldadigheid	3.088	28.278	31.366			47.021		-15.655	31.366	0
Waalborg	1.066	-2.642	-1.576			6.191		-7.767	-1.576	0
Woonborg			0						0	0
Aardkundige waarden advies	18.851		18.851	16.914		9.124		-7.187	18.851	0
Brinken Bokashi	18.320	11.844	30.164	27.831			5.000	-2.667	30.164	0
Millenniumbos						2.000		-2.000	0	0
Cursus aardkundige waarden			0						0	0
Nat Park ZW Drenthe	124	37.000	37.124		64.724				64.724	27.600
Streekbeheer Drentse Aa		25	25		17.846				17.846	17.821
Uffelter Boervaartje	454	2.863	3.316			0	3.316		3.316	0
POP3 2022-2024	16.236	21.355	37.591	39.574				-48.158	-8.584	-46.175
POP3 2022-2024	20.460	33.365	53.825	100.000					100.000	46.175
Verdroging Veenjes	0		0			0			0	0
Boerenerven Valthse fase 2	802		802			3	800		803	1
BBND Broekstreek	14.308	145.281	159.589	280.696				-121.107	159.589	0
BBND Roden Leekstermeer	8.391	2.479	10.870	190.785				-179.915	10.870	0
BBND Norgeresdorpenlandschap	13.747	14.427	28.174	188.510		1.054		-161.391	28.173	0
BBND Ees Weerdinge	30.465	128.845	159.310	225.735				-66.425	159.310	0
Landschapsherstelproject Eelde-Paterswolde	5.691		5.691			4.824	900		5.724	33
POP3 Natuurbedrijfsplanne4	1.967	106	2.072			5.606		-3.534	2.072	0
Leger des Heils	483	-910	-428			5.494		-5.922	-428	0
Uitvoerings budget		-5.328	-5.328	-5.231					-5.231	97
Mensinghe Tuinhistorie			0	2.035					2.035	2.035
BBND Monitoring	7.689		7.689	33.850				-26.161	7.689	0
BBND Academie			0	2.076					2.076	2.076
Autochtoon beplantingsmateriaal	12730.03	2.399	15.129	33.108				-17.979	15.129	0
Belonen Duurzaam Boeren	1.717		1.717	1.717					1.717	0
Nachtkralen MvW	1.774	8.816	10.590			6.072		4.518	10.590	0
Poelenwacht Natuurmonumenten			0						0	0
Herstel Joodse Begraafplaats Veenhuizen	24.428	17.746	42.174	20.000	10.000	10.075	4.000	-1.901	42.174	0
		-588	-588		-588				-588	0

Resultaatoverzicht OP

Kleine Landschapselementen duurzaamboerr	2.719	3.051	5.770	35.000			21.455		-50.686	5.769	-1
RCE	3.687		3.687				514	3.173		3.687	0
Snoeiadvies Gem Assen	4.496		4.496		5.840					5.840	1.344
Landschap -en boerenervenproject Yde	1.793		1.793	39.168	19.500				-56.875	1.793	0
Landschap -en boerenervenproject Midlaren	16.797	2.555	19.352	15.475	18.932		9.000		-24.055	19.352	0
Groene traineeships Holtingerveld 2024	0		0							0	0
Versterking verbondenheid Drents-Friese gre	12.167	2.502	14.669	38.886			30.000		-54.217	14.669	0
Tweede Drone	13.109	19.104	32.213	36.056						36.056	3.843
Versterken bewonersbetrokkenheid	37.961		37.961			56.000			-18.039	37.961	0
Bedrijventerreinen NMFD	1.437		1.437				2.000			2.000	564
Joodse begraafplaats Zuidlaren	8.724	5.290	14.014				12.500	1.514		14.014	0
Investering Landschap Bazuin	551	4.655	5.206		8.287					8.287	3.081
Beleefstuin JT Seinenhof	1.155	384	1.539		1.503					1.503	-36
Krachtig en prachtig Broekstreek	18.583	6.754	25.337	60.000					-34.663	25.337	0
Traineeship NAM bosjes		0	0							0	0
Voedselbossen Westerveld	3.394	0	3.394		15.000				-11.606	3.394	0
Detachering aardkundige waarden	31.839	0	31.839	33.936				1.381	-3.479	31.838	0
Cursussen AND 2024	1.322	0	1.322				1.398			1.398	77
Groene Bondgenoten	2.310	613	2.923				9.621		-6.698	2.923	0
Bodem basiscursus 2024-2025	24.659		24.659	29.057					-4.398	24.659	0
Inventarisatie houtwallen en singels Assen	1.147	3.262	4.409		7.355				-2.945	4.410	0
Inventarisatie houtwallen en singels Meppel	0		0							0	0
Ondersteuning bewonersnetwerk Drentse Aa	6.816	23.210	30.026				40.000		-9.975	30.026	0
BKN Veenkoloniën	13.771		13.771							13.771	0
Monitoring landschapswaarde Wolden	11.220	500	11.720		29.990				-18.271	11.720	0
Monitoring landschapswaarde Hogeveen	7.211	500	7.711		29.900				-22.189	7.711	0
Monitoringshandboek BKN	9.040		9.040				7.511		1.529	9.040	0
Samenwerking AND kwaliteit landschapsele	24.794		24.794				26.771		-1.977	24.794	0
Noordergraf cursussen 2024-2025	3.040		3.040					4.000	-960	3.040	0
Landschapswaarde Gemeente Westerveld	3.694	500	4.194		6.000				-1.806	4.194	0
Campagne Natuurlijk Drente	3.878	165	4.043	7.733					-3.690	4.043	0
Begraafplaatsen Emmen	4.453		4.453					4.453		4.453	0
Gebiedsvisie Boermarkte Zwiggelte	1.496		1.496						1.496	1.496	0
Groeningen	2.329		2.329						2.329	2.329	0
Bewonersbetrokkenheid	0	4.907	4.907	10.000			7.000		-12.093	4.907	0
Windunie Weijerswold	48	-48	0							0	0
Boerderij voor de Toekomst	7.572		7.572				10.551		-2.979	7.572	0
Optimaliseren Waterspeelplaats Deurze	2.256		2.256	19.748					-17.493	2.256	0
Monitoring landschapselementen Drenthe	1.762		1.762						1.762	1.762	0
Ontwikkeling bord biodiversiteit Westerveld	654		654		2.000					2.000	1.346
BKN De Tip 2025	1.295		1.295						1.295	1.295	0
Optimalisatie Gasselterheide	330	300	630		11.000				-10.370	630	0
Tjaskermolens	593		593	14.404					-13.812	593	0
Werkbudget Samen aan de slag in het NP Drentsche Aa	0		0				10.000		-10.000	0	0
	0		0							0	0
	554.069	602.705	1.156.774	1.467.197	299.672	138.570	427.027	48.413	-1.147.449	1.233.430	76.656

Soortenbeheer

			0							0	0
Inventarisatie WMD 2021	9.095	2.262	11.357				8.896	3.000	-539	11.357	0
Gebiedsmakelaar	45.017	188.884	233.901	481.353	4.500				-251.952	233.901	0
Wilde Bijenlinie	1.208	110	1.318				15.404		-14.086	1.318	0
Bijles 2021	15.302	937	16.239	20.496					-4.257	16.239	0
Plan Boom	834	55	889				4.094			4.094	3.205
Heidebeheer Maatschappij van Weldadigheid	3.630	17.207	20.837		800		34.632		-14.595	20.837	0
Kerkuil Peize Zuid	48		48		2.660					2.660	2.612
Monitoring uitvoeringsplan boerenlandvogels	1.088	5.511	6.598	16.252					-9.654	6.598	0
Steenulen Aa en Hunze 2022-2023	1.695	485	2.181		2.101					2.101	-80
	0		0							0	0
Heide en Veenvlinders 2021	0		0							0	0
Aanplant particuliere bosjes	1.743		1.743	5.893						5.893	4.151
POP3 Kansrijke weidevogelgebieden	17.726	96.769	114.495			117.367			-2.872	114.495	0
Natuurerf 2022-2024	4.171	16.639	20.809	27.790						27.790	6.981
Knollathyrus	165	1.600	1.765	4.162						4.162	2.397
Berm Scouts 2023	21.462	7.624	29.086	26.333	5.548				-2.795	29.086	0
Boscompensatie Prorail	2.563		2.563				3.916			3.916	1.354
Drentse Paosbloem 2023	0		0	0						0	0
Bescherming opgroeiende wulpenkuijken	11.540	55	11.595				24.794		-13.199	11.595	0
Kwaliteitsimpuls kleine natuurterreinen 2023	5.914	11.881	17.795	23.321			11.512		-17.038	17.795	0
Biodiversiteit provinciale sluizen		-128	-128	-128						-128	0
Zandwegen fase 1 2023-24	13.615		13.615	42.351					-28.736	13.615	0
Poelensnoer Knoflookpad	12.447		12.447	13.467						13.467	1.020
Steenulen Aa en Hunze	4.124	21.150	25.274		28.060		5.000	5.000	-12.786	25.274	0
Heide en Veenvlinders 2023	3.498		3.498	3.498						3.498	0
Natuurerf 2024-25	0		0	0			-23			-23	-23
Knollathyrus 2024	3.598	5.731	9.329	8.953						8.953	-376
Drentse Paosbloem 2024	13.580	10.000	23.580	22.984			6.137		-5.541	23.580	0
Heide en Veenvlinders 2024-25	13.498	5.499	18.997	19.944					-947	18.997	0
Gebied scans Boerenlandvogels	2.572		2.572	4.048					-1.476	2.572	0
Nestkasten werkschuur	516	3.627	4.143				8.913		-4.771	4.142	0
Flex Extra		33.206	33.206	30.000			3.719		-513	33.206	0
Wijs met de Patrijs	11.223		11.223	10.000					1.223	11.223	0
Stinzenflora Gem Tynaarlo	3.136		3.136					4.000	-864	3.136	0
Poelensnoer Knoflookpad fase 2 2024-2025	990	4.600	5.590	13.622					-8.032	5.590	0
Onderzoek jeneverbesstruwelen 2024-2025	578		578	19.615					-19.038	578	0
Bestrijding watercrassula Valtho	206		206	14.532					-14.326	206	0
										0	0
	226.782	433.701	660.483	808.486	43.669		126.995	12.000	-426.794	681.724	21.241
											0
Totalen	780.851	1.036.406	1.817.257	2.275.683	343.341	138.570	554.022	60.413	-1.574.242	1.915.153	97.896

Overige projecten 2023 begroting
Cultuurhistorie en landschap

	KOSTEN			FINANCIERING						
	Personele inzet	Directe projectkosten	Totaal kosten	Provincie	Gemeenten		Derden	NPL		Totaal baten
Kleine Bomenproject	15.699	19.000	34.699				35.000			35.000
Poelenwacht	2.503	1.500	4.003				4.000			4.000
Parels van Assen	3.292	1.000	4.292		2.200		2.100			4.300
Eiken Processie Rups	6.836	2.500	9.336		10.000					10.000
Inboet	1.542	3.500	5.042					5.000		5.000
Mensige uitvoer	12.698		12.698				13.000			13.000
MAC	13.402	850	14.252					14.252		14.252
Doorontwikkeling Streekbeheer	2.953	52.500	55.453				56.427			56.427
Weldadigheid	8.492	23.400	31.892				32.000			32.000
Waalborg	2.092	2.000	4.092				4.500			4.500
Aardkundige waarden advies	15.150		15.150	15.150						15.150
Brinken Bokashi	13.819	8.750	22.569	5.000	8.300		5.000	5.000		23.300
Cursus aardkundige waarden			0							0
Streekbeheer Drentse Aa			0							0
Uffelter Boervaartje			0							0
POP3 2022-2024	10.602		10.602							0
POP3 2022-2024	23.760		23.760	35.000						35.000
Verdroging Veenjes			0							0
Boerenerven Valthse fase 2			0							0
BBND Broekstreek	36.306	133.013	169.319							0
BBND Roden Leekstermeer	12.424	31.000	43.424							0
BBND Norgeresdorpenlandschap	23.308		23.308							0
BBND Ees Weerdinge	50.319	174.978	225.297	184.062			20.340			204.402
Landschapsherstelproject Eelde-Paterswolde	4.347	1.400	5.747		6.000					6.000
POP3 Natuurbedrijfsplanne4	9.244		9.244							0
Leger des Helles	5.834	5.000	10.834				10.900			10.900
Mensinghe Tuinhistorie			0							0
BBND Monitoring	9.845		9.845	9.735						9.735
BBND Academie			0							0
Autochtoon beplantingsmateriaal	18.650		18.650							0
Bermbeheer Maatschappij van Weldadigheid			0							0
Belonen Duurzaam Boeren	5.050		5.050							0
Nachtkralen MvW	4.250	21.750	26.000				26.000			26.000
Poelenwacht Natuurmonumenten			0							0
Herstel Joodse Begraafplaats Veenhuizen	20.025		20.025	20.000	10.000		25.000			55.000
Kleine Landschapselementen duurzaamboerr	27.060	64.000	91.060	27.225						27.225
RCE			0							0
Snoeladvies Gem Assen	5.564	250	5.814		5.840					5.840
Landschap -en boerenervenproject Yde	12.328	22.500	34.828	39.500	19.500		15.000			74.000
Landschap -en boerenervenproject Midlaren	18.126	15.500	33.626	17.500	17.500		7.500			42.500
Groene traineeships Holtingerveld 2024	5.033	4.950	9.983	10.000						10.000
Versterking verbondenheid Drents-Friese gre	5.088		5.088							0
Tweede Drone	16.092	20.200	36.292	36.200						36.200
Bedrijventerreinen NMFD	8.585		8.585				9.120			9.120
Joodse begraafplaats Zuidlaren	6.243	6.258	12.500				12.500			12.500
Investering Landschap Bazuin			0							0
Beleefstuin JT Seinenhof	990	502	1.492				1.503			1.503
Krachtig en prachtig Broekstreek	21.709		21.709	60.000						60.000
Traineeship NAM bosjes			0							0
Voedselbossen Westerveld	4.768	232	5.000		5.000					5.000
Detachering aardkundige waarden	30.300		30.300	33.936				1.381		35.317
Cursussen AND 2024			0				1.398			1.398

Resultaatoverzicht OP

Groene Bondgenoten	0				9.620			9.620
Bodem basiscursus 2024-2025	0	29.057						29.057
Inventarisatie houtwallen en singels Assen	0		7.355					7.355
Inventarisatie houtwallen en singels Meppel	0							0
Ondersteuning bewonersnetwerk Drentse Aa 2024-25	0				40.000			40.000
BKN Veenkoloniën	0							0
Monitoring landschapskwaliteit Wolden	0		29.990					29.990
Monitoring landschapskwaliteit Hoogeveen	0		29.900					29.900
Monitoringshandboek BKN	0				7.511			7.511
Samenwerking AND kwaliteit landschapselementen	0				26.771			26.771
Noordergraf cursussen 2024-2025	0					4.000		4.000
Landschapskwaliteit Gemeente Westerveld	0		6.000					6.000
Campagne Natuurlijk Drente	0	7.733						7.733
Begraafplaatsen Emmen	4.453	4.453					4.453	4.453
Gebiedsvisie Boermarkte Zwiggelte	0							0
Groeningen	0							0
Bewonersbetrokkenheid	0	10.000			7.000			17.000
Windunie Weijerswold	0							0
Boerderij voor de Toekomst	0				10.551			10.551
Optimaliseren Waterspeelplaats Deurze	0	19.748						19.748
Monitoring landschapselementen Drenthe	0							0
Ontwikkeling bord biodiversiteit Westerveld	0		2.000					2.000
BKN De Tip 2025	0	15.000						15.000
Optimalisatie Gasselterheide	4.000	7.000	11.000					11.000
Tjaskermolens	12.320	12.320	14.404					14.404
Werkbudget Samen aan de slag in het NP Drentsche Aa	0				10.000			10.000

Subtotaal	515.099	623.533	1.138.632	589.250	170.585	0	392.741	34.086	0	1.186.662
-----------	---------	---------	-----------	---------	---------	---	---------	--------	---	-----------

Soortenbeheer

Inventarisatie WMD 2021	12.973	300	13.273	16.000			0			16.000
Gebiedsmakelaar	40.310	170.000	210.310	210.000	5.000					215.000
Wilde Bijenlinie			0							0
Bijles 2021	12.885	12.500	25.385	25.500						25.500
Plan Boom			0							0
Heidebeheer Maatschappij van Weldadigheid	5.996	19.000	24.996	25.000						25.000
Monitoring uitvoeringsplan boerenlandvogels	1.776	5.800	7.576	10.000						10.000
Steenulen Aa en Hunze 2022-2023	1.102	1.100	2.202		2.229					2.229
Heide en Veenvlinders 2021			0							0
Aanplant particuliere bosjes			0							0
POP3 Kansrijke weidevogelgebieden	15.515		15.515			117.367				117.367
Natuurerf 2022-2024	6.990	3.900	10.890	10.700						10.700
Knollathyrus			0							0
Bermscouts 2023	21.235	5.085	26.320	26.325						26.325
Boscompensatie Prorail	3.933	700	4.633			4.702				4.702
Drentse Paosbloem 2023			0							0
Bescherming opgroeiende wulpenkuikens	15.826		15.826	10.784		4.167				14.951
Kwaliteitsimpuls kleine natuurterreinen 2023	12.037	22.200	34.237	23.750		11.152				34.902
Biodiversiteit provinciale sluizen	1.596	70	1.666	1.707						1.707
Zandwegen fase 1 2023-24	16.216		16.216	5.000		12.000				17.000
Poelensnoer Knoflookpad	24.659	3.250	27.909	13.467		14.500				27.967
Steenulen Aa en Hunze	24.840	12.389	37.229		38.059					38.059
Heide en Veenvlinders 2023	12.053	2.222	14.275	14.476						14.476
Natuurerf 2024-25	30.491	20.025	50.516	50.000		1.300				51.300
Knollathyrus 2024	5.666	6.300	11.966	11.966						11.966
Drentse Paosbloem 2024	16.490	10.957	27.447	25.484		2.495				27.979
Heide en Veenvlinders 2024-25			0							0
Gebied scans Boerenlandvogels	3.007		3.007	5.775						5.775
Nestkasten werkschuur			0							0
Flex Extra			0							0
Wijs met de Patrijs			0							0
Stinzenflora Gem Tynaarlo			0							0
Poelensnoer Knoflookpad fase 2 2024-2025			0							0
Onderzoek jeneverbesstruwelen 2024-2025	5.640		0	19.615						19.615
Bestrijding watercrassula Valthe'			0							0
			0							0

subtotaal	291.233	295.798	581.391	505.548	45.288		50.316	0	0	718.519
-----------	---------	---------	---------	---------	--------	--	--------	---	---	---------

Totaal	806.332	919.331	1.720.023	1.094.798	215.873		443.057	34.086		1.905.181
--------	---------	---------	-----------	-----------	---------	--	---------	--------	--	-----------

Bestedingen Postcodeloterij

Realisatie 2024

Omschrijving Project	Financiering			Directe projectkosten Totaal	Dekkings- bijdrage	Personele inzet	Nog te besteden
	NPL	Overige	Totaal				
	€	€	€	€	€	€	€
Algemene uren	32.188	28.000	60.188	60.188	0	0	0
Boerenlandvogels	4.000	51.900	55.900	7041	48.859	48859	0
Bomenwacht	10.000	188.568	198.568	108.217	90.351	90.351	0
Communicatie	5.000	20.790	25.790	11.883	13.907	13.907	0
Extern netwerk	5.000	63.087	68.087	4.367	63.720	63.720	0
Gereedschapbeheer regulier uitvoering	600	42.341	42.941	26.666	16.275	16.275	0
Gereedschapsbeheer professionalisering	2.104	0	2.104	2.104	0	0	0
Groenadvies	1.000	4.417	5.417	28	5.389	5.390	-1
Jaarplan AaenHunze	3.132	66.185	69.317	25.972	43.345	43.345	0
Jaarplan Meppel	4.711	98.505	103.215	30.943	72.272	72.272	0
Jaarplan VO Assen	4.416	86.790	91.206	42.680	48.526	48.526	0
Jaarplan VO BorgerOdoorn	3.127	63.145	66.272	28.009	38.263	38.263	0
Jaarplan VO Coevorden	2.168	57.924	60.092	15.092	45.000	45.000	0
Jaarplan VO DeWolden	5.986	114.378	120.364	25.596	94.768	94.768	0
Jaarplan VO Emmen	3.866	74.075	77.941	35.873	42.068	42.068	0
Jaarplan VO Hoogeveen	3.118	57.565	60.683	15.583	45.100	45.100	0
Jaarplan VO MiddenDrenthe	3.942	76.466	80.408	17.959	62.449	62.449	0
Jaarplan VO Noordenveld	3.134	60.126	63.260	23.611	39.649	39.649	0
Jaarplan VO Tynaarlo	2.478	51.380	53.858	13.482	40.376	40.376	0
Jaarplan VO Westerveld	5.948	113.884	119.832	38.303	81.529	81.530	-1
Kerndata	3.282	20.949	24.231	0	24.231	24.231	0
Visie Landschap en Cultuurlandschap	8.888	0	8.888		8.888	8.888	0
VW AlgemeenNatuurwerkdag	9.000	25.134	34.134	6.877	27.257	27.257	0
Begraafplaatsen Emmen	4.453		4.453		4.453	4.453	0
Boerenerven Valthe fase 2	800	3	803		803	803	1
Brinken Bokashi	5.000	27.831	32.831	11.844	20.987	18.320	2.667
Detachering aardkundige waarden	1.381	33.936	35.317	0	35.317	31.839	3.478
Inboet	5.000		5.000	1.867	3.133	973	2.160
Inv WMD	3.000	8.896	11.896	2.262	9.634	9.095	539
Joodse begraafplaats Zuidlaren	1.514	12.500	14.014	5.290	8.724	8.724	0
Joodse Begraafplaatsen Veenhuizen	4.000	40.075	44.075	17.746	26.329	24.428	1.901
Landschapsherstelproject Eelde-Paterswolde	900	4.824	5.724		5.724	5.691	33
MAC	14.877		14.877	833	14.044	14.044	0
Noordergraf cursussen 2024-2025	4.000		4.000		4.000	3.040	960
RCE	3.173	514	3.687		3.687	3.687	0
Steenuilen Aa en Hunze	5.000	33.060	38.060	21.150	16.910	4.124	12.786
Stinzenflora Gemeente Tynaarlo	4.000		4.000		4.000	3.136	864
Uffelter Boervaartje 2021-2022	3.316		3.316	2.863	453	454	-1
							0
	187.500	1.527.248	1.714.749	604.329	1.110.420	1.085.034	25.386

NPL-gelden ten gunste van de exploitatie
Gerealiseerd

187.500